

ÌYÌN RERE TI JÀÁN

ÌYÌN RERE TI JÀÁN

Evangile de Jean

Imprimé par :

Association Ìlọsíwájú Èdè Ìdàáshà (I.E.I)

1ère Edition, 1er tirage (300 ex)

© 2017 Association Ìlọsíwájú Èdè Ìdàáshà (I.E.I) et Wycliffe Benin

BP : 18 Dassa-Zoumé ; Tél : 94 30 55 22/97 56 57 99/21 32 50 43

Email : literacy@wycliffebenin.org/prosper_nongnide@sil.org

Ìyìn rere ti Jàán

Ìmúdíye ìyìn rere ti Jàán

Ònìyàn kpíkòpò sére ní Jàán nìí kò iwé yèyí è. Ó sè jí òkàn lí èérin jeunkú méjilá ti Jesúù an. Kò kò orúkò è si lí iwé ó, àmá, lí iwé ó, bójí ó wà wí ìyìn lá arè ùun katún ó, èè ní òma èyìn yèé Jesúù lí ifé fí tíí è.

Ìyìn rere ti Jàán ó sè yàtò odé lá ìyìn rere ti àan yèé b̀̀ an ó kpóó. Ó ní Jesúù ó jí Mesíyà Òma Òlórùn yèé ti wà ítáná ká dá iwun kpóó è (Jàán 1.1-14), shí torí kó yé ònìyàn an ó, èè mú iwun yèé à mà ó fu she èkó fú an. Akperè kàn an nìí: Omi (Jàán 4), ikètì gbígbe (Jàán 6), aró-àgùtàn gbo àgùtàn an katún gbo (Jàán 10), egi fiíyìn gbo èso è an gbo (Jàán 15). Lí ikpilè iwé ó, Jàán ní Jesúù jí imálè yèé ràn si lí òkùkù è. (Jàán 1.5). Ó sè ré ní Jesúù ó jí ìyìn Òlórùn. (Jàán 1.14). Ó ré kpitan iwun bisán yèé Jesúù she an ó kánná èkó yèé ó kó an è. Ó wí yebá Jesúù ti kú lá egidáábú gbà ó kánná yebá ó ti jí dide kòò lí èérin òkú an è. Iwun yèé kpánjú fú u shí ó kò iwé ó nìí: Ó ní bójí ònikàn gba Jesúù gbó ε kó rí àyè matán-matán gbà gbà lîtà è. (Jàán 20.31).

1

Jesúù jí iyìn yèé èè fú ni lí ìmálè kánná àyè 3 ni

¹ Ítán shí Ɖlórún kó kpilè iwun kpóó 3, ìyìn 3 ti wà, shí iyìn 3 wà ùungbo Ɖlórún gbo, shí iyìn 3 sè jí Ɖlórún. ² Ó ti wà ùungbo Ɖlórún gbo ti lí ìkplìè. ³ Lítá è nìí Ɖlórún gbà, shí ó dá iwun kpóó è. Kò sè sí iwun yèé wà, shí kó jí Ɖlórún kò dá gbà lítá è 3. ⁴ Ùún jí aláàyè ni, shí àyè 3 sè jí ìmálè fí òniyàn an. ⁵ Ìmálè 3 wà ràn l'ínú òkùkù, shí òkùkù kò sè gbà ú. ⁶ Ɖlórún be ònikàn wá, shí èè jí Jàán. ⁷ Ó jí eléèrí yèé wá, shí kó wa yìnjárí fí ìmálè, torí òniyàn kpóó kó gbàgbó gbà lítá è è. ⁸ Kò shi ùún jí ìmálè 3, àmá ó wá, shí kó wa yìnjárí fí ìmálè 3 ni. ⁹ Ìmálè 3 sè jí ìmálè kpíkpe yèé wá l'ínú ayé 3 shí ó wa ràn fí òniyàn kpóó è.

¹⁰ Ìyìn 3 ti wà l'áyé 3, shí à dá ayé 3 gbà lítá è ítán shí ɔni ayé an kò mà ú. ¹¹ Ó wá l'édò irá è an, shí irá è an kò gbà ú. ¹² Ó wà béè ítán shí ònikàn án gbà ú rere, shí à gbà ú gbó; yèèni 3, ó fú an lí àshe shí ká yɔ di ɔma Ɖlórún. ¹³ A kò sè di ɔma Ɖlórún gbà lí èjè, nùmí yebá àà jí ɔma fí iba gbo inà gbo lí itálè bibí 3, nùmí gbà lí awù òniyàn. Àmá, Ɖlórún katún she shí à jí ɔma è an ni.

¹⁴ Ìyìn 3 di òniyàn, shí ó wa gbé lí èèrin wa, shí àá rí ògo è. Ògo yè 3 nìí Ɖma òbú tookpokpo 3 gbà ló Iba è è. Shí ó sè kún fí inú rere gbo èyító gbo. ¹⁵ Jàán yìnjárí è l'ówùn réré, shí ó ní: «Ùún jí ɔni yèé n wà wí iyìn lá, shí n ní: "Ònikàn lèwa l'éyìn um, shí ó kperè um, torí ó ti wà ítánná ká bí um è."» ¹⁶ Lí èyító 3, ó kún fí inú rere, yè she shí àa kpóó àá rí ore òfé gbà si lítá ore òfé. ¹⁷ Ɖlórún fú ni lí òfin àan 3 gbà lítá Moyísì. Àmá ó she shí àá rí ore òfé

gbo èyító gbo gbà ti l'édò-ᵛ Jesúù Krísù. ¹⁸ Ònikàn kò rí Òlórùn rí. Àmá Òma òbú tookpokpo yèé jí Òlórùn, shí ó wà l'édò Iba ó nìí mú u díye ni è.

Ìjéèrí Jàán Awemi

(Matiée 3.1-12, Màákì 1.1-8, Lùúki 3.1-3)

¹⁹ Ògán Jùú yèé wà lí ìlú Jerusalémù an ó be ᵛrè an kánná ᵛma Lefî an lo fí Jàán, shí ká kèè bèrè ná è ní lèè ó jé nù. ²⁰ Yèé à bèrè ìyìn ná è bèè ó, kò sé, ó wí fú an l'ójú ònìyàn kpóó ní: «N kò shi Mesíyà ó.» ²¹ Shí à bèrè ná è ní: «Lèè ò ko jé ε? Wòs jí Elî rè?» Shí ó dāwùn ní: «N kò shi Elî.» Shí à ré bèrè ná è ní: «Wòs jí alágbàwí Òlórùn ó rè?» Shí ó ní: «Húùn kò shi wòm.» ²² Yèèni ó, à bèrè ná è ní: «Lèè ò ko jé ε? Àá láti kèè wí òkàn fí ᵛni yèé be ni wá an è. Ké wòᵛ katún ò wà rí wí lá arè è le?» ²³ Shí ó gbowùn fú an, shí ó ní: «Wòm jí ᵛni yèé wà ké l'ílè ᵛsa ní: "E tó ònà Olúwa she" ó ni.» Iwun yèé alágbàwí Òlórùn Esayî wí ó nì.

²⁴ Òni yèé à bè wá an ó jí ᵛma egbé-ε Farísì an. ²⁵ Shí à ré bèrè ná Jàán ní: «Bójí o kò shi Mesíyà, shí o kò shi Elî, shí o kò sè ré jí alágbàwí Òlórùn ó, ké she shí ò ko wà wemi fí ònìyàn an?» ²⁶ L'íbè ó, Jàán dāwùn fú an, shí ó ní: «Wòm yè ò wà wemi fí íín l'ómi. Àmá, ònikàn wà lí èérin ín, shí e kò mà ú. ²⁷ ε kó wa wá l'éyìn um, shí n kò tè ye shí n tú okù bàtà l'ésè è an.» ²⁸ Iwun yèèni án shelè lí ìlú Betanî, l'éyìn odò-o Jódánì, líbi Jàán èè wemi fí ònìyàn an è.

Òdó Àgùtàn Olórun

²⁹ Yèé ilè má ́, Jàán rí shí Jesúù lèwa l'édò è, shí ó ní: «Òdó Àgùtàn Olórun yèé èè nu èshè ayé ́ nìí. ³⁰ Ùun n wà wí iyìn lá yèé n ní: "Ònikàn ε kó wa wá l'èyìn um, shí ó kperè úm, torí ó ti wà ítáná ká bí um" ́ ni. ³¹ Wòm katún, n kò ti mà ú si. Àmá, n wá, shí n wáa wemi fí òniyàn an l'ómi, torí aro Israèlì kó yò mà ú.»

³² Jàán yìnjá rí shí ó ní: «N rí shí Èmí Mímá dadì ti lí àrun, shí ó wa gé lîtà è baní àwúkùkù ni. ³³ Wòm katún n kò ti mà ú. Àmá, oni yèé bè úm ní n wáa wemi fí oniyàn an l'ómi ́ wí fú um ní: "Oni yèé è sho rí shí Èmí Mímá ε kó dadì wáa gé lîtà ́ nìí ε kó fu Èmí Mímá fu wemi fí òniyàn an è." ³⁴ Shí wòm Jàán, n sè rí iwun yèèni, shí n wà jèèrì è ní ùún jí Oma Olórun ́ ni.»

Oma èyìn àkpàshè an

³⁵ Yèé ilè má ́, Jàán ti ré wà l'ídì òbú ́ si ùungbo oma èyìn è méjì gbo. ³⁶ Shí yèé ó rí shí Jesúù rìn wáa lòkòò ́, ó tejú má u, shí ó ní: «E fèè rí! Òdó Àgùtàn Olórun ́ nìí!» ³⁷ Yèé oma èyìn Jàán méjì an ́ gbó bèè ́, à sè tìná Jesúù. ³⁸ Shí Jesúù yín wò, shí ó rí ní à wà tìná ùun, shí ó bèrè ná an ní: «Ké è ko wà wò?» Shí à dáwùn ní: «Rabî, líbisí èè gbé le?» Àlàyé Rabî ́ nìí jí Olùkó è. ³⁹ Shí Jesúù wí fú an ní: «E wáa rí líbi màà gbé è.» À sè tìná è lo, shí à rí líbi èè gbé ́, shí à gbé lí tèè l'ójó yè. Lí òkàn agogo mírin alé an à lo lí tèè ni.

⁴⁰ Anderée yèé jí omanà-a Simóò Piyèè ́ jí òkàn lí èèrin àan méjì yèé gbó iyìn Jàán, shí à tìná Jesúù è. ⁴¹ Anderée kpàshè kèè rí Simóò omanà è kpàákpàá, shí ó wí fú u ní: «Áá rí Mesíyà ́!» Mesíyà ́ ján àà sè ré kpè lí

Krísù lí èdè-e gèrèkì ni. ⁴² Shí ó sin Simódò lo l'édò-ᵛ Jesúù. Shí Jesúù tejú má Simódò, shí ó wí fú u ní: «Ò jí Simódò, ᵛma Jàán. À ká wà kpè é lí Sefàsì.» Àlàyé è jí Òkúta.

⁴³ Yèé ilè má ᵛ, Jesúù dide, shí ó fàná-a Galíli. Ó kpàdé Filípù, shí ó wí fú u ní: «Tìná um kálᵛ.» ⁴⁴ Filípù ᵛ ko jí ᵛma ilú Betisayidàà yèé jí ilú Anderèè gbo Piyèè gbo è. ⁴⁵ L'ìbè ᵛ, Filípù kèè rí Natanaéli, shí ó wí fú u ní: «ᵛni yèé ìwé òfin Moyisì kánná ti alágbàwí ᵛlórùn àán wí ìyìn lá ᵛ, àá rí u: ùun nìí jí Jesúù ᵛma ilú Nasarétì ᵛma Joséfù è.» ⁴⁶ Shí Natanaéli wí fú u ní: «Iwun rere kàn ée ka yᵛᵛ ti lí ilú Nasarétì ní?» Shí Filípù wí fú u ní: «Ko wá, shí o wáa rí.»

⁴⁷ Yèé Jesúù rí shí Natanaéli lèwa l'édò è ᵛ, ó ní: «ᵛma Israéli kpíkpe kàn nìí, shí ó sè jí òniyàn eléèyítᵛ.» ⁴⁸ Shí Natanaéli bèrè ná è ní: «Básí ò ti she gbà, shí ò mà úm le?» Shí Jesúù dáwùn fú u ní: «Ítán shí Filípù kó wa kpè é l'ìrè yèé ò wà l'ábé egi figiyèè ᵛ, ò ti rí e.» ⁴⁹ Shí Natanaéli wí fú u ní: «Rabû, wᵛᵛ jí ᵛma ᵛlórùn ᵛ ni, wᵛᵛ jí olulú Israéli ni.» ⁵⁰ Shí Jesúù wí fú u ní: «Yèé ò wí fèe ní ò rí e l'ábé egi figiyèè ᵛ she shí ò gbàgbó rè? È sho ré rí iwun yèé kpere bèè an ᵛ.» ⁵¹ Shí ó ré ní: «Lí èyítᵛ, lí èyítᵛ ᵛ, n wí u fí íín: è she rí, shí àrun ᵛ e kó shí, shí ìjìshé òrun àan à ká wà gu òkè lo, shí à ká wà dadì wá l'ìgbèrí ᵛma Òniyàn ᵛ.»

2

Jesùu sò omi di otí

¹ L'ójókéta s, à wà gbé aya lí ilú Kanáà lí itálè-ε Galíli shí à wà jodún, shí inà-a Jesùu lo l'ídi è. ² À kpe Jesùu gbo oma èyìn è an gbo, shí àan katún aán gbé l'ídi aya gbígbé s. ³ Yèé à wà jodún s lèkòd s, otí èso fiíyìn s tán, shí inà-a Jesùu wí fí Jesùu ní: «A kò tó lí otí ró.» ⁴ Àmá Jesùu dáwùn fí inà è ní: «Inà, kò ka shi wòc ε kó wí iwun yèé mà n she s fú um né. Agogo ùum kò lù ná.» ⁵ Shí inà è wí fí oni yèé wà she otí an s ní: «E she iwun yèé ε kó wí fí íin an s kpóó.» ⁶ Àmù méfà kàn án sè wà l'ídi aya gbígbé s l'íbè, òkúta nìi à re fu she án è, shí Jùú an àà fu she orò àwèmá. Àmù s òbú èè gba omi tó líitri ogorú bée. ⁷ Shí Jesùu wí fí oni yèé wà she otí an s ní ká kpun omi kún àmù an s, shí à kpun omi kún an tééréré. ⁸ Shí Jesùu wí fú an ní: «L'íshàyi s, e she l'ínú omi s lo fí oni yèé wà l'órun ètò aya gbígbé s», shí à sè she ú lo fú u. ⁹ Ó tó omi yèé à sò di otí s wòrí, kò sè ma líbi otí s ti wá s, àmá, oni yèé wà she otí an s ma ibè. Yè she shí ó kpe okolóbìnrin s, ¹⁰ shí ó wí fú u ní: «Otí èso fiíyìn rere òniyàn kpóó èè kpàshè fú òniyàn an ni, shí bójí à mu ú, shí ó ká an s, èè wáa gbé otí yèé kò sàntóbèè s fùdá. Àmá, wòc yè, ò gbé otí èso fiíyìn rere s kpadí tíí d'irè yèyí!»

¹¹ Iwun bisán àkpàshè grégré yèé Jesùu she s nì. Lí ilú-u Kanáà l'ésèkè-e Galíli nìi ó she ú è. Jesùu mú ògo è díye, shí oma èyìn è án sè gbà ú gbó.

¹² L'éyìn bée s, Jesùu lo lí ilú Kafaanaómù ùungbo inà è gbo, omanà è an gbo kánná oma èyìn è an, àmá ojó odé kàn ján à gbé bè fí ni.

Jesùù lé atajà an fùdá kòd l'ínulé isìn 3

(Matièè 21.12-17, Màákì 11.15-19, Lùúkì 19.45-48)

¹³ Ɖdún ìrékɔjá Jùú aán sómá, shí Jesùù lo lí Jerusalémù. ¹⁴ Shí ó rí ònìyàn an l'ínulé isìn 3, shí à wà ta lalá an, àgùtàn an kánná àwúkùkù an, shí olòmírìn án jokó si lá táfù, shí à wà kparɔ owó. ¹⁵ Yèé Jesùù rí bée 3, ó ran okù, shí ó fu she ògbàn, shí ó lé àan kpóó fùdá kòd l'ínulé isìn 3, ùungbo àgùtàn wan gbo, lalá wan gbo. Ó rí táfù ɔni yèé wà kparɔ owó an 3 f3, shí owó an 3 dānu. ¹⁶ Shí ó wí fí ɔni yèé wà ta àwúkùkù an 3 ní: «E kó iwun iín an kòd líbibí. E máa sɔ ilé Iba ùum di ilé òwò.»

¹⁷ Shí ɔma èyìn è án sè jáyè iwun yèé à kɔ si lí Ìwé Mímá 3. À kɔ si ní: «*Ifé yèé ò lí fí ilé ε 3 gbóná l'ára ùum baní iná ní^a.*»

¹⁸ Yèénì 3, Jùú án gba iyìn, shí à bèrè ná Jesùù ní: «Iwun bisán yèésí è sho she fí ni, shí àa kó fu rí fɔní ò lí àshe fu she iwun unhún bée le?»

¹⁹ Shí Jesùù dāwùn fú an ní: «E wó ilé isìn yèyí, shí mà n mú ɔj3 méta fu ma ú si lí ìdì è.»

²⁰ L'íbè 3, Jùú án wí fú u ní: «Ɖdún méfàlélógójì à she, ítán shí ká yɔ ma ilé isìn yèyí ni, shí wɔɔ yè ò ní ùun ε kó mú ɔj3 méta fu ma ú si lí ìdì è n'shé?»

²¹ Àmá ilé isìn yèé Jesùù wà wí iyìn lá 3, egi ara ùun katún ni. ²² Ó she shí yèé Jesùù kú, shí ó jí dide kòd lí èérin òkú an 3, ɔma èyìn è án jáyè ní ó ti wí iyìn unhún bée, shí à sè gba iwun yèé à kɔ si lí Ìwé Mímá 3 gbó kánná iyìn yèé Jesùù wí è.

^a2.17 E ka ìwé orin àan: 69.10

Jesúù ma inú ònìyàn

²³ Yèé Jesúù wà lí Jerusalémù l'írè ɔdún ìrékɔjá ɔ, ó she iwun bisán kpíkɔpò. Shí ònìyàn kpíkɔpò sè gbà ú gbó. ²⁴ Àmá Jesúù kò lí ìkara lá an, torí ó ma àan kpóó dájúdájú. ²⁵ Kò bere ká kpitan ònìyàn fú u, torí ùun katún ma inú ònìyàn.

3

Jesúù wí iyìn ùungbo Nikodémù gbo

¹ Ològbó kàn wà léerin ɔma egbé-ε Farísì an, shí èè jí Nikodémù. Ó jí òkàn lí èerin àgbà-a Jùú an. ² Shí l'óru l'ójó kàn ɔ, ó kèè rí Jesúù, shí ó wí fú u ní: «Olùkó, àá mà ní ɔlórùn nìi bè é, shí o wáa kó ònìyàn an lí èkó è, torí ònìkàn kò kó yɔ she iwun bisán yèé ò wà she àan ɔ bójí ɔlórùn kò wà ùungbèègbo.» ³ Shí Jesúù dájú fú u ní: «Lí èyító, lí èyító ɔ, n wí u fée: ònìkàn kò kó yɔ wòsi lí ijɔba òrun bójí a kò bí u l'áùnkéjì.» ⁴ Shí Nikodémù bèrè ná Jesúù ní: «Básí à ká ko ti yóó bí ɔni yèé ti jí ològbó ɔ gbà róo? Éε jí ε kó ré wòsi l'ínú inà è, shí inà è kó bí u ró ni?» ⁵ Jesúù ré dájú fú u ní: «Lí èyító, lí èyító ɔ, n wí u fée: ònìkàn kò kó yɔ wòsi lí ijɔba òrun bójí ɔlórùn kò we olúwè gbà l'ómi, shí ká bí u gbà lí Èmí Mímá. ⁶ Ònìyàn nìi èè bí ònìyàn è; shí ɔni yèé Èmí ɔlórùn bí ɔ, èè sè jí ti Èmí ɔlórùn. ⁷ Kó ma bo é yèé n wí fée ní: "À láti ré bí iín ɔ^b." ⁸ Èfù èè jù lɔ líbi ó wù ú ɔ, shí èè gbó dúndún è. Àmá ε kèè ma líbi ó ti ɔ nùmí líbi ó lòkòò è. Yebá èè jé gbà fí ònìyàn kpóó

^b3.7 Àa ré yóó wí ní: "À láti ré bí iín ti l'ókè òrun."

yèé à bí gbà lí Èmí Olórun ó nì.»

⁹ Yèèni ó, Nikodémù bèrè ná Jesúù ní: «Básí iwun yè é kó ko ti yóó jí shíshe gbà?» ¹⁰ Shí Jesúù wí fú u ní: «Wòò ò jí olùkó àgbà lí ilú Israéìlì, shí iwun yèèni kò ré yé é! ¹¹ Lí èyító, lí èyító ó, n wí u fée: àá wà wí ìyìn lá iwun yèé àá mà ó, shí àá ré wà yìnjárí fí iwun yèé àá rí ó ítán shí e kò sè gba ijèèrí wa kún. ¹² Yèé n wà wí ìyìn fí iín lá iwun ìtálè bibí an, shí e kò gbàgbó ó, básí è she ko ti yóó gbàgbó bójí n wáa kan ìyìn wíwí fí iín lá iwun òrun àan? ¹³ Ònikàn kò gu òkè òrun lo rí, bí kò jí Oma Òniyàn ó yèé dadì ti l'ókè òrun^c wá è. ¹⁴ Shí yebá Moyísì ti mú ejò kàn ná òkpó l'ókè l'ílè òsa ó, bèè ján à láti gbé Oma Òniyàn l'ókè^d ni. ¹⁵ Yèèni ó, oni kpóó yèé é kó gbàgbó ó, é kó rí àyè matán-matán gbà gbà líítá è.

¹⁶ Torí Olórun lí ifé fí oni ayé an tíí, shí ó mú Oma è òbú tookpokpo ó jó, torí oni yèé yó gbà ú gbó ó kàn kó ma rá, àmá kó rí àyè matán-matán. ¹⁷ Lí èyító ó, Olórun kò be Oma è wá shí kó wa débi fí oni ayé an. Àmá ó bè ú wá, shí kó gbà án là gbà líítá è ni. ¹⁸ Bójí ònikàn gba Oma ó gbó, a kò kó débi fú u. Àmá, à ti débi fí oni yèé kò gbà ú gbó ó, torí kò gba orúko Oma òbú tookpokpo ti Olórun ó gbó. ¹⁹ Iwun yèé é kó fa ìdájó ó wá ó nì: ìmálè wá l'áyé ó, shí òniyàn án fèràn òkùkù kpere ìmálè, torí iwun shínshinrìn yèé àà wà she è. ²⁰ Lí èyító ó, bójí ònikàn wà she iwun búburú èè kóòrira ìmálè, shí èè sè wà jìná lá è, torí kó ma wáa shígbá líítá iwun yèé èè she è. ²¹ Àmá ashèyító yè èè fèràn ìmálè, torí kó mú díye ní iwun yèé ùún èè she ó èè jemá awù Olórun.»

^c3.13 Ìwé àfowóko kàn án mú kún u ní: "Oma Òniyàn yèé wà lí òrun ó ni."

^d3.14 Ikú Jesúù lá egidáàbù kánná kpíkpádà è lo l'édò Olórun ó ó wà wí ìyìn lá líbibí ni.

Jàán Awemi gbo Jesúù gbo

²² L'èyìn béé ́, Jesúù lo lí itálè-ε Judéè ùungbo ́ma èyìn è an gbo. Shí ó gbé bè ùungbo wan gbo fí àsikò kàn, shí ó wemi fí òniyàn an. ²³ L'ìrè yèèni ́, Jàán wà wemi fí òniyàn an lí Ayinónì; ibè sómá Salímù, torí omi-í kpò bè. Yèèni ́, òniyàn an àà wá l'édò è, shí èè wemi fú an. ²⁴ Lí èyító ́, a kò mú Jàán kàn lí èwàn l'ìrè yèèni ná. ²⁵ L'ójó kàn ́, ́ma èyìn Jàán kàn án kan àránṅiyàn shíshe lá orò àwemá gbo Jùú kàn gbo. ²⁶ À kèè rí Jàán, shí à wí fú u ní: «Olùkó, ò ka wà rí, ́ni yèè gbé lí àtàkè òdò-o Jódánì ùungbèegbo shí ò yìnjá rí fí ́ katún nìi ré kan omi wíwè fí òniyàn an, shí àan kpóó wà lo l'édò è í.» ²⁷ Jàán wí fú an ní: «Bójí Olórun kò fú ònikàn lí ònikàn olúwè kò kó yó rí u gbà. ²⁸ Ìin katún, ìin ée yóó jéèrì fṅnì n ti wí ní: "Wòm yè, n kò shi Mesíyà ́, àmá, Olórun bè úm wá shúwájú è." ²⁹ ́ni yèè à wà gbé aya fí ́ nìi jí ́kólóbìnrin ́ è. Àmá ija ́kó ́ yè èè wà l'ágbè è si, shí èè wà retí è, shí owùn ́kó ́ èè fu inú è dùn. Yebá ayè sè té um gbà jálè l'íshà yí ́ nì. ³⁰ Ó ye shí kiki ti ùun yè kó wà nà gùlé, shí tè um yè kó wà dí b̀.»

́ni yèè ti l'ókè òrun wá ́

³¹ «́ni yèè ti l'ókè òrun wá ́ kpàtà fí iwun kpóó. ́ni yèè wà l'ítálè bibí ́ jí ti itálè, shí èè wà wí iyìn lá iwun itálè an. ́ni yèè ti l'ókè òrun wá ́ kpàtà fí iwun kpóó^e. ³² Shí ó wà yìnjá rí lá iwun yèè ó rí ́ kánná iwun yèè ó gbó ́, ítán shí ònikàn kò sè gba ìjéèrì è kún. ³³ ́ni yèè gba ìjéèrì è kún ́ wà mú díye ní Olórun jí elèèyító. ³⁴ Lí èyító ́, ́ni yèè Olórun bè wá ́, èè wí iyìn Olórun, torí Olórun fú u lí èmí è lí àshànkù. ³⁵ Iba ́ lí ifé fí ́ma ́, shí ó mú

^e3.31 "Kpàtà fí iwun kpóó" kò sí lí iwé àfṳwá kó kàn an

iwun kpóó b̀ l'ówó fú u. ³⁶ Oni yèé gba Oma ́ gbó ́ ti lí àyè matán-matán; àmá oni yèé kò ní ùun kò kó gba Oma ́ gbó ́ kò kó rí àyè yèèni gbà, shí Olórun sè ti kannú lá è.»

4

Jesúù wí ìyìn ùungbo olob̀nrin ilú-u Samarî k̀n gbo

¹ Oma egbé-ε Farísì án gbó f̀nì oma èyìn Jesúù án wà kp̀d̀ kpere ti Jàán an, shí à ré gbó ní ó wà wemi fí òniyàn an kperè ú. ² Lí èyító ́, arè-e Jesúù katún kò wà wemi fí ònikàn. Oma èyìn è an nìi wà wemi ́ fí òniyàn an è. ³ Yèé Jesúù gbó b̀èè ́, ó s̀kò l'ésèkè-e Judée, shí ó kpadà lo lí Galíli. ⁴ Ó sè láti gbà lí ilú-u Samarî ítánná kó lo lí Galíli ́. ⁵ L'íbè ́, ó tó lí ilú-u Samarî k̀n yèé àà kpè lí Sisháà, shí ó sómá ilè-ε Joséfù yèé dàdà è Jakóbù fú u è. ⁶ Odò-o Jakóbù sè wà l̀itálè ́, shí yèé Jesúù rìn tó l'étídò ́, shí ó tó u ́, ó téjú wo ibi jokó l'étídò ́ lí òkàn agogo méjilà òsán.

⁷ Olob̀nrin oma ilú-u Samarî k̀n sè wá, shí kó wa kpun omi. Shí Jesúù wí fú u ní kó fú ùun l'ómi, shí ùun kó mu. ⁸ L'ásìkò yèèni ́, oma èyìn è án sè lo lí èèrin ilú ́, shí ká kèè ra ije. ⁹ Shí olob̀nrin oma ilú-u Samarî ́ wà bèrè ná Jesúù ní: «Básí wòò yèé jí Jùú ́ è sho ko ti bere omi múmu ná wòm, oma ilú-u Samarî gbà?» Lí èyító ́, Jùú an gbo oma ilú-u Samarî an gbo kèè dàkp̀. ¹⁰ Shí Jesúù dáwùn fú u ní: «Bójí ò ti ma èbù Olórun kánná oni yèé ní wòò kó fú ùun l'ómi, shí ùun kó mu ́, wòò nìi ìbá ti bèrè, shí kó fú ε l'ómi yèé èè fú ni lí àyè è.» ¹¹ Shí olob̀nrin ́ wí fú u ní: «Ològbó, o kò lí iwun yèé àà fu kpun omi ́, shí odò ́ sè ré núnú. Bisí è sho ko rí omi yèé èè fú ni lí

àyè ́ ti? ¹² Tìtétíté-ε wa Jakóbù de odò yèyí ni. Ùun katún mu omi è, shí ɔma è án mu kánná òsìn è an. Éε jí ò déní ùún kpere ú ni?» ¹³ Shí Jesúù dáwùn fú u ní: «Bójí ònikàn mu omi yèyí, òrùngbin ε kó ré gbin ú. ¹⁴ Àmá bójí wòm yè ò fú ònikàn l'ómi shí ó mu, òrùngbin kò kó tó gbin ú láyé ró. Lí èyító ́, omi yèé mà n fú u ́ ε kó di ìdìsun l'ínú è, shí omi yèé èè fú ni lí àyè matán-matán ́ ε kó wà sun ti l'íbè.» ¹⁵ Olobìnrin ́ wí fú u ní: «Ològbó, ko fú um l'ómi yèèni i! Yèèni ́, òrùngbin kò kó sè tó gbin úm, shí n wà wáa kpun omi líbibí ró.»

¹⁶ Shí Jesúù wí fú u ní: «Kéè kpe ɔkɔ èε, shí e wá.» ¹⁷ Shí olobìnrin ́ dáwùn fú u ní: «N kò lí ɔkɔ.» Shí Jesúù wí fú u ní: «Éjò èé sànn yèé ò ní ùun kò lí ɔkɔ è. ¹⁸ Torí ò ti lí ɔkɔ merú wáa lɔ, shí ɔni yèé sè na wà ùungbèεgbo l'íshàyí ́, kò sè ré shi ɔkɔ èε. Báni ò wí èyító.» ¹⁹ L'íbè ́, olobìnrin ́ wí fí Jesúù ní: «Olúwa, ò rí ní ò jí alágbàwí Ɖlórun. ²⁰ Tìtétíté wa àán sin Ɖlórun l'ítókè yèyí, shí ìin yèèni an, ìin èè sè ní lí Jerusalémù nìí ìdì ibi à láti sin Ɖlórun ́ wà è.» ²¹ Shí Jesúù wí fú u ní: «Ìtáshì, gba iwun yèé ò wà wí fée ́ gbó. Ìrè kàn lèwa, shí kò kó tó shi lí ìtókè yèyí nùmí lí Jerusalémù è she sin Ɖlórun Iba ́ ró. ²² Ìin ɔma ilú Samarîi an ́, ìin èè sin Ɖlórun yèé e kò mà ́, àmá àa yèèni an, àa èè sin Ɖlórun yèé àà mà ́, torí l'édò Jùú an nìí ìgbàlà ́ ti wá è. ²³ Àmá ìrè kàn lèwa, shí ó sè ti wá, shí ɔni yèé èè sin Ɖlórun Iba ́ ìdèùndè an ́, Èmí Mímá ε kó ràn án l'ówó, shí à ká sìn ú lí èyító. Torí ɔni yèé èè sin Ɖlórun bèè an ́ nìí Ɖlórun Iba ́ wà wò è. ²⁴ Ɖlórun ́, Èmí ó jé ni; yè she shí ɔni yèé èè sìn ú an ́, Èmí Mímá láti ràn án l'ówó, shí ká sìn ú lí èyító.» ²⁵ Shí olobìnrin ́ wí fú u ní: «N mà ní Mesíyà yèé àà kpè lí Krísù ́ láti wá. Bójí ó wá ́, ε kó shàlàyé iwun kpóó fí ni.» ²⁶ Shí Jesúù wí fú u ní: «Wòm yèé wà

wí iyìn fée ó jí Mesíyà ó ni.»

²⁷ Iyìn ó ján à wà wí, shí ɔma èyin Jesúù án wá ni. Shí yèé à rí fɔní Jesúù wà wí iyìn ùungbo olobìnrin gbo ó, ó bo án tíí. Àmá àan kàn kò yóò bèrè ná è ní ké ó wà wò l'édò olobìnrin ó nùmí ké she shí ó wà wí iyìn ùungbèègbo nù. ²⁸ L'íbè ó, olobìnrin ó kò akoto omi è jòó si l'étídò ó, shí ó sáré lo lí èérin ilú ó, shí ó kèè wí fí òniyàn an ní: ²⁹ «E fèé wa rí ològbó yèyí! Ó wí iwun yèé n she àan ó kpóó fú um. Éε jí kò shi ùún jí Mesíyà ó ni?» ³⁰ Shí òniyàn án ti lí èérin ilú ó wá l'édò-ɔ Jesúù.

³¹ L'irè yè ó, ɔma èyin Jesúù án wà shikálè fú u, shí à ní: «Olùkó, ko jeun ùu!» ³² Àmá Jesúù wí fú an ní: «Ije yèé n lí shí mà n je ó, e kò mà ú.» ³³ Yèé ɔma èyin è án gbó bée ó, à wí lí èérin ara wan ní: «Éε ka jí ònikàn ti gbé ije wá fú u ni?» ³⁴ Shí Jesúù wí fú an ní: «Ije ùum nìí jí n she awù ɔni yèé bè úm wá ó, shí n sè ré shishé yèé ó mú bò úm l'ówó ó jálè è. ³⁵ Éε jí iin katún an iin kèè ní ó ré bɔ oshù mírin shí ká mú òjè ni. Àmá, wòm yè n wà wí fí iin ní, e wo oko àan lo rere; òjè an ó ti gbó, shí à ti gbε núwan ká kpadí-i wan! ³⁶ Akpadí òjè ó yè ti wà gbowó ishé è, shí ó sè ti wà kpadí òjè si fí àyè matán-matán. Ó she shí ɔni yèé gbin òjè ó gbo ɔni yèé kpadí òjè ó gbo kpóó kún fí ayètíté. ³⁷ Lí èyító ó, iyìn yèé ní: "Ònikàn èè gbin òjè, shí olòmírìn èè kpadí è" ó kò shàá. ³⁸ N bè in ní e kèè mú òjè l'óko ibi e kò sholúwèrè kàn è. Olòmírìn án sholúwèrè, shí iin yèénì án wà jèrè è.»

³⁹ Yèé olobìnrin ó yinjá rí shí ó ní Jesúù wí iwun yèé ùún she àan ó kpóó fí ùun ó, ɔma ilú Samarî yèé wà lí ilú an ó kpíkòpò gba Jesúù gbó. ⁴⁰ Ó she shí yèé ɔma ilú Samarî án tó l'édò-ɔ Jesúù ó, à shikálè fú u, shí à ní kó gbé l'édò àan. Shí Jesúù sè she ɔjó méjì l'íbè. ⁴¹ Òniyàn kpíkòpò ré gba Jesúù gbó

torí iyìn yèé arè Jesúù katún wí è. ⁴² Shí à wí fí olobìnrin ó ní: «Kò tó shi torí iyìn yèé ò wí an ó dódó she shí àá gbàgbó ró; àmá arè ùun katún wí iyìn fí ni shí àá gbó, shí àá sè mà ní, lí èyító ó, ùún jí Olígbàlà ayé ó ni.»

Jesúù tán arùn fí ɔma abésè olulú kàn lí Galíli

(Matiée 8.5-13, Lùúkì 7.1-10)

⁴³ Yèé Jesúù she ɔjó méjì l'íbè ó, ó sè lo lí Galíli. ⁴⁴ Lí èyító ó, Jesúù katún ti ní a kèè bu iwì fí alágbàwí Olórun kàn lí ilú è. ⁴⁵ Àmá yèé ó tó lí Galíli ó, ɔma ilú an ó gbàlejò è rere, torí àan katún aán lo lí Jerusalémù, shí à kèè je ɔdún irékɔjá ó, shí à rí iwun yèé Jesúù she àan ó kpóó.

⁴⁶ Shí Jesúù sè kpadà wá lí Kanáà l'ésèkè-e Galíli, líbi ó sɔ omi di ɔtí ó. Abésè olulú kàn wà, shí èè gbé lí Kafaanaómù, shí kò rɔ ɔma è l'ólokìnrin. ⁴⁷ Yèé ó gbó ní Jesúù ti l'ére-e Judée, shí ó wá lí Galíli ó, ó tò ú lo, shí ó ní ó jàre kó wa tán arùn fí ɔma ùun yèé kò rɔ, shí ó wà wò kó kú è. ⁴⁸ Shí Jesúù wí fú u ní: «Bójí e kò rí iwun isàmì an kánná iwun bisán an e kèè gbàgbó láyé!» ⁴⁹ Shí abésè olulú ó gba iyìn shí ó wí fú u ní: «Olùkó, òjare yára, shí o wáa wo ɔma ùum, bí kò shi bèè ε kó kú.» ⁵⁰ Shí Jesúù wí fú u ní: «Ko lo l'ilé! arùn ɔma èé ti san.» Shí ològbó ó gba iyìn yèé Jesúù wí fú u ó gbó, shí ó sè fàná. ⁵¹ Yèé ó wà l'ónà lòkòò ó, ibèlìshé è aán wa kpadé è, shí à wí fú u ní: «Arùn ɔma èé ti san!» ⁵² Shí ó bere agogo yèé ɔma ó rí ara è ó ná an, shí à ní naná l'ágogo òbú òsán otútù ó gbàn ú ni. ⁵³ Shí ibalóma ó jáyè ní l'ágogo yèèni pépépé ján Jesúù wí fí ùun ní arùn ɔma ó san ni. Shí ó sè gba Jesúù gbó ùungbo ojúlé è kpóó gbo. ⁵⁴ Iwun bisán èkéjì yèé Jesúù she ó ni. Yèé ó ti lí Judée wá lí itálè-ε Galíli ó nì ó sè she ú è.

Jesúù tán arùṅ fí arò kàn lí Jerusalémù

¹ L'èyìn bẹ̀ẹ̀ ọ́, Jùú án wà wò kó je ọ̀dún wan kàn, shí Jesúù sè lo lí Jerusalémù. ² Adágú odò kàn sè wà lí Jerusalémù l'ágbè èkù àgùtàn an, shí àà kpè ú lí Betisatáà lí èdè Ébérù, shí ó lí àwalé merú. ³ Àkùnrùn kpíkpa èè sùn l'ábé àwalé an ọ́ lo. Àan nìí jí: afójú an, àrìgò an kánná arò àan è. [Shí àà dórode ìrè yèé omi ọ́ èè kpa ọ́. ⁴ Torí l'írè kàn an ọ́, ìjìshé òrun kàn èè dadì wá l'ódò ọ́, shí èè she shí omi ọ́ èè kpa. Bójí omi ọ́ kpa ọ́, àkùnrùn yèé yò dadì si línì lí àkpàshè ọ́ èè dà l'ákpáni bójí ó na wà run arùṅ òkún kànjáán.] ⁵ Ològbó kàn sè wà bẹ̀, shí ó ti jí arò ti l'ódún méjìdílójóji (38) nìí. ⁶ Yèé Jesúù rí shí ó sùúnlè si, shí ó ré gbó ní ó ti wà run arùṅ ó jì ọ́, ó bèrè ná è ní: «Ó ka wà wù é shí o dà l'ákpáni ni?» ⁷ Shí arò ọ́ dáwùn fú u, shí ó ní: «Ològbó, gbèè n kò lí ọ̀ni yèé ε kó gbé um bò l'ómi ọ́ bójí ó kàn kpíkpa ọ́ mà. Shí bójí n múra shí mà n jì línì ná, olòmírìn èè ti shúwájú um wòsi línì.» ⁸ Jesúù wí fú u ní: «Ko dide, shí o gbé ìtésùn ε, shí o rìn.» ⁹ L'ésèkésè ọ́, arùṅ ọ́ tán fú u; shí ó gbé ìtésùn è, shí ó kàn rínrìn. Ọ́jọ́ yèèni ko jí ọ́jọ́ ìmíra. ¹⁰ Shí ògán Jùú án wí fí ọ̀ni yèé à tán arùṅ fí ọ́ ní: «Òní ọ́, ọ́jọ́ ìmíra ni, o kò láti gbé ìtésùn ε bàni.» ¹¹ Àmá ó gbowùn fú an ní: «Ọ̀ni yèé tán arùṅ fú um ọ́ nìí wí fú um ní wòm kó gbé ìtésùn um shí wòm kó rìn è.» ¹² Shí à bèrè ná è ní: «Lèé ko jí ọ̀ni yèé wí fée ní wòò kó gbé ìtésùn ε, shí wòò kó rìn ọ́ ọ́?» ¹³ Àmá kò ma ọ̀ni yèé tán arùṅ fú u ọ́, iwun yèé she ọ́, Jesúù ti nù l'ójú è, torí òniyàn án kpè l'íbè.

¹⁴ L'èyìn bẹ̀ẹ̀ ọ́, Jesúù wáa rí u l'ínulé ìsìn ọ́, shí ó wí fú u ní: «Wòò nìí dà

l'ákpáni lígàyí íí, o ko máa tó shè núwan iwun yèé kpere béé ọ̀ kàn kó wa she é ró!»¹⁵ Ològbó ọ̀ sè kèè wí fí ògán Jùú an ní Jesúù nìí tán arùn ọ̀ fí ùun è.¹⁶ Yèè ògán Jùú án gbó béé ọ̀, à wà wo yebá à ká ti she gbà shí ká shìkà lá Jesúù ọ̀, torí yèé ó she iwun unhún béé l'ójó ìmíra è.¹⁷ Àmá Jesúù wí fú an ní: «Iba ùúm wà shishé kpèyí, shí wòm katún n sè wà shishé.»¹⁸ Ti l'írè yè ọ̀, ògán Jùú án tó múkunkun lá yebá à ká ti she gbà shí ká kpa Jesúù kúkú è. Lí èyító ọ̀, kò shi yèé kò wà yin òfin ọ̀jọ̀ ìmíra ọ̀ dódó, àmá ó ré wà fu Ọ̀lórún fu kpe Iba yèé bí u ọ̀, shí èè mú ara è fu dégbà Ọ̀lórún.

Jesúù wí ìyìn lá àshe yèé ó lí ọ̀

¹⁹ Jesúù ré gba ìyìn, shí ó wí fú an ní: «Lí èyító, lí èyító ọ̀, n wí u fí íín, Ọ̀ma ọ̀ kò kó yó she òkàn l'ára è; àmá èè rí iwun yèé Iba ọ̀ wà she ọ̀ shí ùun katún èè she ú. Lí èyító ọ̀, iwun kpóó yèé Iba ọ̀ èè she ọ̀ ján Ọ̀ma ọ̀ katún èè she ni.²⁰ Lí èyító ọ̀, Iba ọ̀ lí ìfé fí Ọ̀ma ọ̀, shí èè mú iwun yèé ó wà she ọ̀ kpóó díye ú. É kó sè ré mú iwun yèé kpere béé an ọ̀ díye ú, shí é kó she, shí é kó bo ín.²¹ Lí èyító ọ̀, yebá Iba ọ̀ èè jí òkú an dide, shí àà gbé l'áyè ọ̀, béé ján Ọ̀ma ọ̀ katún èè fú ọ̀ni yèé wù ú an ọ̀ lí àyè ni.²² Iba ọ̀ kèè déjọ̀ fí ònikàn. Ó mú ejódídá ọ̀ kpóó bẹ̀ l'ówó fí Ọ̀ma ọ̀,²³ torí ònìyàn kpóó kó lí ìsáfí fí Ọ̀ma ọ̀ yebá àà lí ìsáfí fí Iba ọ̀ è. Ọ̀ni yèé kò lí ìsáfí fí Ọ̀ma ọ̀, kò lí ìsáfí fí Iba ọ̀ yèé bẹ̀ ú wá è.

²⁴ Lí èyító, lí èyító ọ̀, n wí u fí íín, bójí ònikàn gbó ìyìn um, shí ó gba ọ̀ni yèé bẹ̀ ùm wá ọ̀ gbó, ọ̀ni yèèni é kó rí àyè matán-matán. A kò kó débi fú u, torí ó ti la ikú kajá, shí ó wà lí àyè.²⁵ Lí èyító, lí èyító ọ̀, n wí u fí íín, ìrè kàn lèwa, shí ó sè ti wá, shí òkú an à ká gbó owùn Ọ̀ma Ọ̀lórún ọ̀; shí ọ̀ni

yèé ε kó gbó u àan ó, à ká sè gbé lí àyè. ²⁶ Lí èyító ó, yebá Iba ó jí aláyè gbà ó, bée ján ó fú Oma ó ní kó jí aláyè gbà ni. ²⁷ Ó fú Oma ó lí àshe shí kó déjọ fí ònìyàn an, torí ùún jí Oma Ònìyàn ó ni. ²⁸ Kó ma tó bo ín ró, torí ìrè ó lèwa, shí òni yèé wà lí isà an ó kpóó à ká gbó owùn è, ²⁹ shí à ká fùdá kòò l'isà-a wan. L'ìbè ó, òni yèé she rere àan ó, à ká jí dide, shí à ká gbé lí àyè; shí òni yèé sè she iwun shínshinrìn an ó, à ká jí dide, shí à ká débi fú an. ³⁰ Wòm yè, n kò kó yọ she òkàn l'ára ùum. Iwun yèé Olórun wí fú um ó nìí màà tìná, shí màà fu déjọ è. Shí ejọ ògangan nìí màà dá è, torí n kèè wà wò n she awù tè um, bí kò jí n she awù òni yèé bè úm wá è.»

Ìjéèrí an

³¹ «Bójí n yìnjárí fí ara ùum, a kò kó yọ gba ìjéèrí um kún. ³² Àmá olòmírìn wà yìnjárí fú um ni, shí n sè mà ní ìjéèrí yèé ó wà she ó jí èyító. ³³ È be ònìyàn an lo fí Jàán, shí ìjéèrí yèé Jàán sè she lá um fú an ó jí èyító. ³⁴ Wòm yè, n kò wà dabá ìjéèrí ònìyàn, àmá n wà wí iwun yèèni, torí ìin yè an e rí ìgbàlà. ³⁵ Jàán gbé baní títílà yèé àà dá, shí èè fú ìmálè ó ni: shí ó sè wù ín, shí e táyè lí ìmálè è fí ìrè kàn. ³⁶ Àmá ìjéèrí ùúm kpere ti Jàán. Lí èyító ó, ishé yèé Iba ùúm mú bọ l'ówó fú um ní n she, shí n wà she àan ó wà yìnjárí fú um, shí ó sè wà mú díye ní Iba ó nìí bè úm wá è. ³⁷ Shí Iba ó yèé bè úm wá ó katún yìnjárí fú um. Àmá e kò gbó owùn è rí, e kò sè ré rí u rí. ³⁸ Ìyìn è kò jòkó l'ókàn ín, torí e kò gba òni yèé ó bè wá ó gbó. ³⁹ Ìin èè wà tan Ìwé Mímá ó wòrí, torí ìin èè déní àan ε kó rí àyè matán-matán gbà gbà lí iwun yèé à kọ si línì ó ni. Ìwé Mímá ó nìí sè wà yìnjárí fú um è. ⁴⁰ Ó wà bée ítán shí e kò wà wò kó wá l'édò um, shí e rí àyè matán-matán gbà.

⁴¹ Gbèè kò shí kó jí ò wà wò shí òniyàn an ká yìn úm mà. ⁴² Torí ò ma òniyàn òkún yèè è jé è. Ò mà ní e kò lí ifé fí Ɖlórùn. ⁴³ Wòm yè ò wá l'órúko Iba ùum, shí è kò, shí e kò gbà úm. Àmá bójí olòmírìn wá fára è, è she gbà ú! ⁴⁴ Ìin yèè éè wà wò shí òniyàn an ká wà yìn ín, shí ìin kèè ko wà wò shí Ɖlórùn òbú tookpokpo ó kó yìn ín ó, básí è she ko ti yóo gbàgbó gbà? ⁴⁵ E máa déní wòm ε kó débi fí iín l'íwájú Iba ó. Moyísì yèè è mú ifojúgbè ín si lá ó nìi ε kó débi fí iín è. ⁴⁶ Lí èyító ó, bójí è gba Moyísì gbó, è she gba wòm katún gbó; torí iwun yèè Moyísì ko si lí iwé ó, lá um ó wí iyìn ni. ⁴⁷ Shí yèè e kò gba iwun yèè Moyísì ko ó gbó ó, básí è she ko ti yóo gba iwun yèè ò wà wí ó gbó gbà?»

6

Jesúù fú òkùkù òniyàn an lí ije

(Matièè 14.13-21, Màákì 6.30-44, Lùúkì 9.10-17)

¹ L'èyìn bée ó, Jesúù kajá lo l'ágbè èkéjì odò-o Galíli yèè àà ré kpè lí odò Tiberiàdì ó. ² Shí òkùkù òniyàn án tìná è, torí à rí iwun bisán yèè ó she yèè ó tán arùn fí àkùnrùn an è. ³ Shí Jesúù gu òkè kàn lo, shí ó jokó ùungbo ooma èyìn è an gbo. ⁴ Ɖdún Jùú an yèè àà kpè lí Ɖdún ìrékojá ó sè ti sómá. ⁵ Yèè Jesúù gbé ojú l'ókè, shí ó rí fṛnì òkùkù òniyàn án shú lèwa l'édò ùun ó, ó bèrè ná Filípù ní: «Bisí àa ε kó yó rí ije rà fú an shí ká je le?» ⁶ Ó wà wí bée torí kó gbó iwun yèè Filípù ε kó wí ó. Lí èyító ó, ùun katún ti ma iwun yèè ε kó she è. ⁷ Shí Filípù dáwùn fú u ní: «À na mú owó ishé ojó igboó

(200) fu ra ije kò kó tè yó tó, shí òniyàn òbú òbú kó yó rí odé odé gbà.»
⁸ Ìkàn lí èérin òma èyìn è an yèé àà kpè lí Anderée, shí ó jí òmanà Simòò Piyèè ó wí fú u ní: ⁹ «Òmàshó kàn wà líbibí, shí ó baní ikètì gbígbe merú kánná eja méjì. Àmá gbèé yè kò kó yó tó l'ídikàn fí òniyàn gbánwúngbánwún yèyí an mà.» ¹⁰ Jesúù wí fí òma èyìn an ní: «E wí fí àan kpóó ní ká jokó.» Koríko kún si líbi à wà ó, shí à sè jokó lífítá è lo. Olokìnrin àan ó tó òniyàn egbèrú merú (5000) bée. ¹¹ Yèèni ó, Jesúù gbé ikètì gbígbe àan ó, shí ó dóképé fí Olórùn, shí ó kpín u fí àan yèé jokó bè an è. Ó sè ré kpín eja àan ó katún fú an, shí kúnnukún gba ishùnwàn yèé wù ú è. ¹² Yèé àan kpóó jeun shí à yó ó, Jesúù wí fí òma èyìn è an ní: «E tale àjekùbò an ó, shí òkàn kó ma rá.» ¹³ À sè tale ikètì gbígbe yèé òniyàn án je bò l'ínú ikètì gbígbe merú an ó, shí ó kún agbàn méjìlá. ¹⁴ Yèé òni yèé wà bè an ó rí iwun bisán yèé ó she ó, à ní lí èyító ó, ùún jí alágbàwí Olórùn yèé láti wá l'áyé ó ni. ¹⁵ Yèé Jesúù rí fóní à wà wò ká mú ùun fu je olulú ùungbo ikpá gbo ó, ó sè sókò lí èérin wan, shí ó gu òkè lo ùun dódó.

Jesúù rìn lífítá omi

(Matiée 14.22-33, Màákì 6.45-52)

¹⁶ Yèé ayílé lé ó, òma èyìn Jesúù án dadì wá l'etí òku ó. ¹⁷ À sè wòsi l'ókò ojú omi kàn, shí à fàná ferí fí Kafaanaómù lí àtàkè èkéjì odò ó. Òkùkù ti kù, shí Jesúù kò sè wáa bá an tíí d'irè yèèni. ¹⁸ Èfù líle kàn sè kàn shíshe, shí ó wà rin omi ó. ¹⁹ Yebá òma èyìn Jesúù án wà ti òkò ó tó lí kilométrù merú nùmí méfà bée ó ján à rí shí Jesúù wà rìn lífítá omi ó lèwa l'íshu òkò ó ni, shí ojo-ó kàn án shíshe. ²⁰ Àmá Jesúù wí fú an ní: «Wòm ni, e máa shojo!»

²¹ L'íbi è ́, à wà wò ká gbé u si l'ókò ́, àmá l'ésèkésè ́, ̀kò ́ sè wà tó lí àtàkè l'íbi à l̀kòò è.

Ònìyàn án wà wo Jesúù kíli torí ije

²² Yèé ilè má ́, ogu ònìyàn yèé gbé lí àtàkè èkéjì odò an ́ jáyè ní ̀kò ojú omi òbú tookpokpo ján gbé bè ni, shí ̀ma èyìn Jesúù án gbé u shí à l̀. Shí à sè rí ní Jesúù kò tìná an. ²³ Àmá ̀kò ojú omi òmírìn án ti lí ilú Tiberiádi wá sómá ibi Olúwa mú ikètì gbígbe, shí ó d̀kpé fí ̀l̀run, shí à je è. ²⁴ Yèé ònìyàn an ́ rí f̀nì Jesúù gbo ̀ma èyìn è an gbo kò tó sí l'íbi ró ́, à ẁsi l'ókò an ́ ferí fí Kafaanaómù, shí ká kèè wo Jesúù.

²⁵ Yèé à rí Jesúù lí àtàkè èkéjì odò ́, à wí fú u ní: «Olùkó, l'íre yèésí ò ko wá líbibí-i?» ²⁶ Shí Jesúù d̀wùn fú an ní: «Lí èyító, lí èyító ́, n wí u fí iín, kò shi kó jí iwun bisán yèé n she shí è rí an ́ yé iín she shí è wà wò úm kíli, àmá torí yèé è je ikètì gbígbe shí è yó ́ she ni. ²⁷ E máa wà sholúwèrè l'èyìn ije yèé èè bàjé ́, àmá e sholúwèrè l'èyìn ije yèé èè gbé títi l̀, shí èè fú ni lí àyè matán-matán è. Ije yèèni ́, ̀ma Ònìyàn nìi e kó sè fú iín línì è, torí ùun ̀l̀run Iba ́ mú òwùntè è fu sàmì lá ni.» ²⁸ L'íbi è ́, à wí fú u ní: «Ké àa ko láti she shí àa kó wà she iwun yèé èè sà̀n l'ójú ̀l̀run ́ ̀?» ²⁹ Shí Jesúù d̀wùn fú an ní: «Iwun yèé è she she shí e sà̀n l'ójú ̀l̀run ́ nìi jí e gba ̀ni yèé ó bè wá ́ gbó è.» ³⁰ Shí à ré bèrè ná è ní: «Iwun bisán yèésí è sho ko she, shí àa kó rí, shí àa kó ỳ gbà é gbó ̀? Ké ò ko wà wò o she fí ni l'íshàýí i?» ³¹ L'ílè òsa ́, títètítè wa ààn je *mánà*^f gégéba à ti kò ú si lí Ìwé Mímá è. À kò

^f6.31 E kèè ka ìwé ìrìn àjò 16.4,15. L'íre yèé títètítè wan wà l'ílè òsa ́, ̀l̀run fú an lí *mánà* shí à je.

si ní: "Ó fú an lí ikètì gbígbe yèé ti lí òrun wá ́, shí à je."» ³² Àmá Jesúù gbowùn fú an ní: «Lí èyító, lí èyító ́, n wí u fí iín, kò shi Moyísì fú iín lí ikètì gbígbe yèé ti lí òrun wá ́, àmá Iba ùum èè fú iín lí ikètì gbígbe kpíkpe yèé èè ti lí òrun wá ́ ni. ³³ Lí èyító ́, ikètì gbígbe ti Olórun ́ nìí jí òni yèé ti lí òrun wá shí èè fú òniyàn kpóó lí àyè è.» ³⁴ Yèèni ́, à wí fú u ní: «Olúwa, fú ni lí ikètì gbígbe yèèni l'ójókójó.»

³⁵ Shí Jesúù wí fú an ní: «Wòm jí ikètì gbígbe yèé èè fú àyè ́ ni; bójí ònikàn wá l'édò um, ebi kò kó kpa ú láyé, shí bójí ònikàn gbà úm gbó, òrùngbin kò kó sè gbin ú láyé. ³⁶ Àmá, n ti wí u fí iín ní: È wà rí um ítán shí e kò sè gbà úm gbó. ³⁷ Òni yèé Iba ́ fú um àan ́ kpóó à ká wá l'édò um; shí bójí ònikàn sè wá l'édò um, n kò kó kò ú; ³⁸ lí èyító ́, n kò ti lí òrun wá shí n wáa she awù tè um katún, bí kò jí n she awù òni yèé bè úm wá è. ³⁹ Shí iwun yèé èè sè wu òni yèé bè úm wá ́ nìí jí òkàn léerin òni yèé ó mú bò úm l'ówó an ́ kó ma nù è; àmá n jí an dide l'ójó ikényìn. ⁴⁰ Lí èyító ́, iwun yèé èè wu Iba ùum ́ nìí: òni kpóó yèé rí Òma ́, shí ó gbà ú gbó ́, kó rí àyè matán-matán, shí n sè jí u dide l'ójó ikényìn.»

⁴¹ Jùú án kàn kúnkùn lá è yèé ó ní ùún jí ikètì gbígbe yèé dadì ti lí òrun wá è. ⁴² Shí à ní: «Èé jí kò shi Jesúù, òma Joséfù ́ nì ni? Àá ka tè ma dàdà è gbo inà è gbo né! Bási é kó ko ti wí l'ishàí ní ùún dadì ti lí òrun wá gbà?» ⁴³ Jesúù gba iyìn, shí ó wí fú an ní: «E máa tó kùn lí èérin ara ín ró. ⁴⁴ Ònikàn kò kó yó wá l'édò um, bójí Iba ́ yèé bè úm wá ́ kò fà ú wá fú um. Shí bójí ònikàn sè wá l'édò um, mà n jí u dide l'ójó ikényìn. ⁴⁵ Iwun yèé à kò

si lí iwé alágbàwí Olórun àan ́ ní: "Olórun e kó kó ònìyàn kpóó lí èkó⁸." Shí bójí ònikàn sè retí Iba ́, shí ó gba èkó è kún, e kó wá l'édò um. ⁴⁶ Kò shi kó jí ò ní ònikàn kò rí Iba ́ rí, àmá ̀ni yèé ti l'édò Olórun ́ dódó ján rí Iba ́ ni. ⁴⁷ Lí èyító, lí èyító ́, n wí u fí iín, ̀ni yèé gbà úm gbó ́ e kó rí àyè matán-matán. ⁴⁸ Wòm jí ikètì gbígbe yèé èè fú àyè ́ ni. ⁴⁹ Tìtétìté iín aán je mánà l'ílè òsa ítán shí à kú. ⁵⁰ Àmá bójí ònikàn je ìje yèé ti lí òrun wá ́ kò kó kú. ⁵¹ Wòm jí ikètì gbígbe yèé ti lí òrun wá shí èè fú àyè ́ ni. Bójí ònikàn je ikètì gbígbe yèèni e kó gbé lí àyè tíí lo. Ikètì gbígbe yèé mà n fú ́ sè jí eran ara ùum yèé mà n yònda torí ònìyàn kpóó kó rí àyè è.»

⁵² Yèé Jùú an ́ gbó bèè ́, à kàn wíwí lí èèrin ara wan ùungbo owùn líle gbo ní: «Básí ija yèyí e kó ko ti fú ni lí eran ara è shí àa kó je gbà?» ⁵³ L'íbè ́, Jesúù wí fú an ní: «Lí èyító, lí èyító ́, n wí u fí iín, bójí e kò je eran ara Oma Ònìyàn, shí e mu èjè è, e kò kó rí àyè. ⁵⁴ ̀ni yèé je eran ara ùum, shí ó mu èjè um ́ èè rí àyè matán-matán, shí mà n sè jí u dide l'ójó ikényìn. ⁵⁵ Torí eran ara ùúm jí ìje kpíkpe, shí èjè úm sè jí ̀tí kpíkpe. ⁵⁶ ̀ni yèé je eran ara ùum, shí ó mu èjè um ́ e kó dàkpò ùungbo wòm gbo, shí wòm katún mà n dàkpò ùungbèègbo. ⁵⁷ Iba ́ yèé bè úm wá ́ wà lí àyè, shí wòm katún ò wà lí àyè gbà líítá è. Bèè òbú ́, bójí ònikàn je eran ara ùum e kó rí àyè gbà líítá um. ⁵⁸ Yebá ikètì gbígbe yèé ti lí òrun wá ́ wà ́ ní: kò jo yèé tìtétìté iín aán je è. Àan yèèni án kú. Àmá ̀ni yèé e kó je ikètì gbígbe yèyí ́ e kó gbé lí àyè tíí lo.» ⁵⁹ Iwun yèé Jesúù wí l'íre yèé ó wà kó ònìyàn an lí èkó l'ílè ikpadé Jùú an lí Kafaanaómù ́ ni.

⁸6.45 E kèè ka iwé Esayû 54.13

Ɖma èyìn Jesúù kàn án sèyìn l'èyìn è

⁶⁰ Yèé ɔma èyìn Jesúù án gbó iyìn yèèni an ɔ, àan kpíkpò kàn wíwí ní: «Wòyí ɔma àan! Èkó yèyí ka le ya! Lèé ε kó ko yóo retí è?»

⁶¹ Yèé Jesúù rí fñní ɔma èyìn ùun àán wà kùn lá iyìn yèé ùún wí ɔ, ó wí fú an ní: «Ìyìn yèé ò wí ɔ bá iín jà rè? ⁶² Shí bójí è rí shí Ɖma Òniyàn gu òkè lòkòò líbi ó ti wà tètè ɔ, básí ε kó ti gbé gbà fí iín le? ⁶³ Èmí Ɖlòrun èè fú àyè ni. Egi ara ɔ yè kò kákpa òkàn. Ìyìn yèé ò wí fí iín ɔ ti l'édò Èmí Mímá, shí èè fú àyè. ⁶⁴ Àmá, ònikàn án wà léerin ín, shí a kò gbàgbó.» Lí èyító ɔ, Jesúù ti ma oni yèé kò gbàgbó an ɔ kánná oni yèé ε kó wa tà ú ɔ ti lí ìkpilè. ⁶⁵ Shí ó ré wí fú an ní: «Iwun yèé she shí ò wí fí iín ní: Ònikàn kò kó yɔ wá l'édò um, bójí Iba ɔ kò jé ɔ ni.»

⁶⁶ Ti l'írè yèèni ɔ, ɔma èyìn è an kpíkpò sèyìn l'èyìn è, shí a kèè tó tìná è ró. ⁶⁷ L'íbè ɔ, Jesúù bèrè ná àan méjílá an ɔ ní: «Ìin yèèni an fe, e kò wà wò kó lo riínró rè?» ⁶⁸ Shí Simóò Piyéè dáwùn fú u ní: «Olúwa, l'édò lèé àa ε kó ko lo? Wòó lí iyìn yèé èè fú òniyàn lí àyè matán-matán ɔ ni. ⁶⁹ Àa yèèni an ɔ, àa gbàgbó, shí àa mà ní wòó jí Òniyàn Mímá yèé Ɖlòrun bè wá ɔ ni.» ⁷⁰ Shí Jesúù gbowùn fú an ní: «Èε jí kò shi wòm sha òin méjílá an ɔ ni? Ó sè wà bèè ítán shí òkàn lí èéerin ín jí ti Èshù!» ⁷¹ Judáà ɔma Simóò Isikariótí nĩ ó wà wí iyìn lá è. Lí èyító ɔ, ùún lèwa kó wa ta Jesúù ni, shí ùun katún sè jí òkàn lí èéerin àan méjílá an ɔ.

Ɖmanà Jesúù an kò gbà ú gbó

¹ L'èyìn béé ́, Jesúù éè wà rìn kárí esèkè-e Galíli; kèè jé wà wò kó lo l'ésèkè-e Judée, torí Jùú án wà wò ká kpa ú kúkú. ² Ɖdún Jùú an yèè àà kpè lí ɔdún Awúré ́ ko ti sómá. ³ Shí ɔmanà Jesúù án wí fú u ní: «Sókò líbibí, shí o lo l'ésèkè-e Judée, torí ɔma èyìn e àan katún ká rí iwun yèè ò wà she àan ́. ⁴ Ònikàn kèè she iwun lí idúkù bójí ó wà wò ká mà ú. Yèè èè she iwun unhún béé an ́, o mú ojú bó, shí òniyàn kpóó kó mà é.» ⁵ Lí èyító ́, ɔmanà è an katún kò gbà ú gbó. ⁶ Shí Jesúù wí fú an ní: «Ìrè um kò tó ná. Àmá, iin yèèni an ́, ìrè kpóó éè bádé fí iín. ⁷ Ɖni ayé an kò kó yɔ kóòrira ín. Àmá à kóòrira wòm yè, torí màà mú kanjú wan ní iwun yèè à wà she ́ kò sà. ⁸ Báni iin yèèni an ́, e lo shí e kèè jɔdún ́. Wòm yè n kò lòkòò, torí ìrè um kò tó ná.» ⁹ Yèè ó wí béé dábò ́, ó gbé lí Galíli.

Jesúù kèè je ɔdún Awúré, shí ó kó òniyàn an lí èkó

¹⁰ Yèè ɔmanà Jesúù án lo l'ɔdún ́, ùun katún wa lo hóéé, shí kò bi shí ònikàn kó mà. ¹¹ Yèè à wà jɔdún ́, ògán Jùú án wà wo Jesúù kíli, shí àà ní: «Bisí ó ko wà nù?» ¹² Òniyàn kpíkò wà l'ógu ́, shí à wà kùn húnúhúnú fu she àránjìyàn lá Jesúù. Ònikàn an àà wí ní: «Òniyàn rere kàn ija yèè jé ni,» shí olòmírìn an àà ní: «Láyé, íshi ó wà mú aro ́ nùnà ni.» ¹³ Àmá ònikàn kò jé gbé owùn l'ókè fu wí iyìn lá è, torí à wà shojo fí ògán Jùú an.

¹⁴ Yèè à wà jɔdún ́ shí à tó lí idájì ɔjò iye yèè à láti je ú fí ́, Jesúù wòsi l'ínulé isin ́, shí ó kan òniyàn an kí kó lí èkó. ¹⁵ Yebá ó wà kó an lí èkó ́ gbà

ó bo ògán Jùú an, shí à ní: «Ija yèé kò ka tè she iléèwé né. Shí básí ó ko ti she gbà, shí ó ma iwun tóbéè?»

¹⁶ L'íbè ó, Jesúù dǎwùn fú an ní: «Èkó yèé màà kó ó kèè ti l'édò um. Àmá èè ti l'édò òni yèé bè úm wá è. ¹⁷ Bójí ònikàn wà wò kó she awù Olórùn é kó mà bíshi èkó um ti l'édò Olórùn nùmí ó ti l'édò arè um nù. ¹⁸ Òni yèé èè wà wò shí ká wà yìn ú ó nìí èè wà wí iyìn lá arè ùun katún è. Àmá òni yèé wà wò shí ká wà yìn òni yèé bè ú wá ó jí eléèyító, shí a kèè sè rí ònikàn wí lá è. ¹⁹ Moyísì ka fú iín lí iwé òfin ó ítán shí iin kàn kò mú lò né. Shí ké ko she shí è wà wò kó kpa úm kúkú-u?» ²⁰ Ogu ó dǎwùn fú u ní: «Ó jò ní èmí búburú kàn wà bá é jà. Lèè wà wò kó kpa é kúkú le?»

²¹ Shí Jesúù gba iyìn, shí ó wí fú an ní: «Iwun bisán òbú tookpokpo ján n she ni, shí iin kpóó ti òrun gbè.» ²² Moyísì ní è látí wà dákó fí òma olokìnrin àan. Òfin yèèni kò sè ti l'ówó Moyísì, torí tìtétíté-é wa àan ti wà she ú lèwa. Ùun ko nìí iin yèèni an iin èè jéwó, shí iin èè dákó fí òniyàn an l'ójó ìmíra í. ²³ Báni bójí è she yóó dákó fí òniyàn an l'ójó ìmíra shí e kò kó gu òfin Moyísì ó, ké ko she shí è wà kannú lá um yèé n tán arùn fí òniyàn lí òrùgúdu l'ójó ìmíra ó ò? ²⁴ E máa wà tìná òniyàn fu déjò; àmá e wà tìná èyító.»

Èé jí Jesúù jí Mesíyà ó ni?

²⁵ Òni Jerusalémù kàn án wà wí ní: «Èé jí kò shi ija yèé à wà wò ká kpa kúkú ó nìí ni? ²⁶ Ùun nìí ti wà wí iyìn lí gbaungba, shí ònikàn kò wà shórun kàn ú ín! Nùmí ògán wa àan katún ti wáa mà dájúdájú ní ùún jí Mesíyà ó? ²⁷ Ija yèyí ó, àá ka tè ma líbi ó ti wá ó né. Àmá Mesíyà yè, l'írè yèé é kó wá

ó, ònikàn kò kó yó ma líbi ó ti ó.»

²⁸ L'irè yèèni ó, Jesúù wà kó òniyàn an lí èkó l'ínulé isin ó, ó gbé owùn l'ókè, shí ó ní: «Εεν, è mà úm, shí è ré ma líbi n ti ó, ítán shí n kò sè wá fára um; oni yèè bè úm wá ó jí eléèyító, shí e kò ko mà ú. ²⁹ Àmá wòm yè, n mà ú, torí l'édò è n ti ni, shí ùun nìi sè bè úm wá è.» ³⁰ Yèè à gbó bèè ó, à wà wò ká mú u, àmá ònikàn kò yó na ówó tè ú, torí irè è kò tó ná. ³¹ Lí èérin ogu ó, òniyàn kpíkpò gbà ú gbó shí à ní: «Έε jí bójí Mesíyà ó wá ε kó she iwun bisán kperè yèè ija yèyí wà she àan ó ni?»

Oma egbé-ε Farísi án be ashólé isin an lo ní ká kèè mú Jesúù

³² Oma egbé-ε Farísi án gbó yebá òniyàn án wà kùn lá Jesúù ó, shí ògán órè an kánná oma egbé-ε Farísi án be ashólé isin an lo ní ká kèè mú u. ³³ L'íbè ó, Jesúù ní: «Mà n gbé ùungbo ín gbo fí àsikò odé kàn ró, shí mà n sè ré lo l'édò oni yèè be úm wá è. ³⁴ È she wò úm, shí e kò kó rí um, torí e kò kó yó wá líbi mà n wà è.» ³⁵ L'íbè ó, Jùú án wà bèrè ná ara wan ní: «Bísí ó lòkòò, shí àa kò kó yó rí u le? Έε jí ó wà wò kó lo l'édò Jùú yèè túùkán si léerin Gèrékì an ó shí kó kèè kó Gèrékì an lí èkó ni? ³⁶ Ké ko jí iwun yèè ó wà wò kó wí yèè ó ní: "È she wò úm, shí e kò kó rí um, torí e kò kó yó wá líbi mà n wà ó le?"»

Omi yèè èè fú àyè ó

³⁷ Ójọ ikényìn ódún ó nìi she kpàtàkì yó è. L'ójọ yèèni ó, Jesúù dìde dóro, shí ó gbé owùn l'ókè, shí ó ní: «Bójí òrùngbin wà gbin ònikàn ni, olúwè kó wá l'édò um, shí kó wa mu omi. ³⁸ Yebá Ìwé Mímá ó ti wí u lo ó, oni yèè gbà úm gbó ó, kpalà omi yèè èè fú àyè ó ε kó wà wó ti l'ínú è.» ³⁹ Èmí Olórun yèè

ᵎni yèé gba Jesúù gbó an ᵎ à ká rí gbà ᵎ ní ó wà wí ìyìn lá è. Lí èyító ᵎ, ᵎlórùn kò fú ònikàn lí Èmí è l'írè yèèni ná, torí kò gbé Jesúù katún ga ná.

Ogu òniyàn án kpín méjì torí Jesúù

⁴⁰ Ònikàn án wà lí èérin ogu ᵎ, shí yèé à gbó iwun yèé Jesúù wí ᵎ, à kàn wíwí ní: «Lí èyító ᵎ, alágbàwí ᵎlórùn ᵎ ija yèé jé ni.» ⁴¹ Shí olòmírìn án ní: «Mesíyà ᵎ ni;» shí olòmírìn án ré ní: «Éé jí Mesíyà ᵎ ε kó yᵎ ti lí Galíli ni? ⁴² Torí Ìwé Mímá ᵎ ní Mesíyà ᵎ ε kó jí àbímaréma Dafídì, shí ε kó ti lí Beteleémù lí ilú yèé Dafídì gbé è.» ⁴³ L'íbè ᵎ, ogu ᵎ kpín méjì torí Jesúù. ⁴⁴ Lí èérin wan ᵎ, ònikàn án wà wò ká mú u. Àmá àan kàn kò yᵎ mú ᵎwᵎ kàn ú.

⁴⁵ Yèé ashólé ìsìn yèé à bè lo àan ᵎ kpadà wá ᵎ, ògán ᵎrè an gbo ᵎma egbé-ε Farísi an gbo-ó wà bèrè ná án ní: «Ké she shí e kò gbé u wá le?» ⁴⁶ Shí ashólé ìsìn an ᵎ dáwùn fú an ní: «Àa kò rí shí ònikàn kó wí ìyìn baní ija yè ni láyé rí?» ⁴⁷ Shí ᵎma egbé-ε Farísi an ᵎ wà bèrè ná an ní: «Kò ti rú ìin katún an je ni? ⁴⁸ Éé jí è rí shí àgbà ilú kàn nùmí ᵎma egbé-ε Farísi kàn gbà ú gbó ni? ⁴⁹ Àmá ogu òniyàn yèyí an yèé kò ma òfin Moyísi ᵎ wà tìná è, shí à sè ti ré fú an.»

⁵⁰ Àmá Nikodémù yèé kèè rí Jesúù tètè, shí ó jí òkàn lí èérin ᵎma egbé-ε Farísi an ᵎ wí fú an ní: ⁵¹ «Éé jí lí òfin wa ᵎ, àà débi fí ònikàn bójí a kò kpàshè gbó ìyìn l'órùn è, shí ká ma iwun yèé ó she ᵎ ni?» ⁵² Shí à dáwùn fú u ní: «Báni ᵎma Galíli wòᵎ katún ò tè jé rè? Tan Ìwé Mímá ᵎ wòrí; yèèni ᵎ, è sho rí ní alágbàwí ᵎlórùn kàn kò ti lí Galíli rí.»

Jesúù gbo olobìnrin àlùwá kàn gbo

[⁵³L'èyìn béé ́, kúnukún fàna ilé.

8

¹ Jesúù sè lo lí itókè Olífi. ² Shí yèé ilè má lí àárò kùtùkùtù ́, ó kpadà lo l'ílè isin ́, shí òniyàn án wá l'édò è, shí ó jokó, shí ó kàn án kíkó lí èkó. ³ Shí akòwé òfin àan kánná ɔma egbé-ε Farísi án kéé bá olobìnrin kàn, shí ó wà shàlùwá. À mú u, shí à gbé u wá l'íwájú òniyàn kpóó. ⁴ Shí à wí fí Jesúù ní: «Olùkó, àá kéé bá olobìnrin yèé shí ó wà shàlùwá. ⁵ Lí iwé òfin ́, Moyísi wí fí ni ní, àa kó wà ta olobìnrin unhún è an lí òkúta kpa. Wòò yè fe, ké ò rí lá è?»

⁶ À wà bèrè béé ná Jesúù torí ká rí ònà fu de kpòlò fú u. Lí èyító ́, à wà wo iwun yèé à ká rí shí ká fu débi fú u è. Àmá, Jesúù deríkodò, shí ó kan iwun kíkó si l'ílè ùungbo ɔmalówó gbo. ⁷ Yèé à wà bi ú lí iyìn lí ma mídé ́, ó shíkparè, shí ó wí fú an ní: «Oni yèé wà lí èérin ín, shí kò shè rí ́, kó kpàshè ta olobìnrin ́ lí òkúta.» ⁸ Yèé ó wí béé ́, ó ré deríkodò, shí ó kan iwun kíkó si l'ílè. ⁹ Yèé à gbó iyìn yèèni ́, à kàn kpíkpa kóló kóló kóló ti lîtà ɔni yèé jí ològbó yò àan ́, shí ó wa bo Jesúù dódó, shí olobìnrin ́ sè dóro si l'íwájú è. ¹⁰ Yèèni ́, Jesúù ré shíkparè, shí ó bèrè ná olobìnrin ́ ní: «Bisí à ko wà? Àan kàn kò débi féé rè?» ¹¹ Shí olobìnrin ́ ní: «Húùn Olúwa, àan kàn kò débi fú um mà.» Shí Jesúù wí fú u ní: «Wòm katún, n kò débi féé. Ko lo; shí ti l'oní ́, o máa tó shè ró.»]

Jesúù jí ìmálè ayé ́ ní

¹² Jesúù ré wí fú an ní: «Wòm jí ìmálè ayé ́ ní^h. Bójí ònikàn tìná um, olúwè ε kó rí ìmálè yèé èè fú ní lí àyè ́, shí kò kó sè tó rìn lí òkùkù ró.»

¹³ Yèèni ́, ɔma egbé-ε Farísì án wí fú u ní: «Wòɔ katún nìi wà yìnjárí fí ara èè è; shí àa kò kó sè yóɔ gba ìjéèrí ε kún!» ¹⁴ Shí Jesúù dáwùn fú an ní: «Yèé

nà wà yìnjárí fí ara ùum ́, n wà wí èyító, torí n ma líbi n ti ́, shí n sè ré ma líbi n lòkòò è. Àmá ìin yèèni an ́, e kò ma líbi n ti ́, shí e kò sè ré ma líbi n lòkòò è. ¹⁵ Ìin yèèni an ́, yebá òniyàn an àa déjɔ gbà ́ nìi ìin èè déjɔ gbà è. Wòm yè, n kèè déjɔ fí ònikàn. ¹⁶ Shí bí mà n na déjɔ ́, ejódídá um èè

gangan, torí n kò wà wòm òbú, Iba ́ yèé bè úm wá ́ wà ùungbo wòm gbo.

¹⁷ Lí òfin ín ́, à kɔ si ní: "*Bójí òniyàn méjì yìnjárí, shí à wà wí iwun òbú ́ lîtá ònikàn, báni àa yóɔ gbà ú kún*". ¹⁸ N wà yìnjárí fí ara ùum, shí Iba ́ yèé bè úm

wá ́ katún sè wà yìnjárí fú um.» ¹⁹ L'íbé ́, à bèrè ná Jesúù ní: «Líbisí Iba èé ko wà?» Shí Jesúù dáwùn ní: «E kò mà úm, shí e kò sè ré ma Iba ùum. Bójí è mà úm, è she ti ma Iba ùum.»

²⁰ L'irè yèé Jesúù wà wí iyin fú an ́, ó wà l'ílè isin ́ líbi ìgbá owó ́ èè gbé ́, shí ó wà kó òniyàn an lí èkó. Ònikàn kò sè yóɔ mú u, torí irè è kò tó ná.

Jesúù ní ònikàn kò kó yɔ lo líbi ùún lòkòò ́

²¹ Jesúù ré wí fú an ní: «N lòkòò, shí è she wò úm, àmá, ìin ε kó kú si l'ínú èshè ín an. Líbi n lòkòò ́, e kò kó yɔ lo l'íbè.» ²² Shí Jùú án kàn wíwí lí èérin

ara wan ní: «Yèé ó ní àa kò kó yɔ lo líbi ùún lòkòò ́, éé jí ó lòkòò kèè kpa

^h8.12 E ka ìwé Esayî 49.6 kánná Matièè 5.14

ⁱ8.17 E ka ìwé òfin méjì 17.6 kánná 19.15

ara è ni?»²³ Shí Jesúù dǎwùn fú an ní: «Ìn yèèni an ́, è jí ɔni ìtálè ayé bibí an. Àmá wòm yè ́, l'ókè òrun nìi n ti è. Ìn yèèni án jí ɔni ayé yèyí an, àmá wòm yè, n kò shi ɔni ayé bibí.²⁴ Iwun yèè she shí n wí fí iín ní, ìn ε kó kú si l'ínú èshè ín an ́ nì. Lí èyító ́, bójí e kò gbàgbó ní n jí ɔni yèè n jé ́, è she kú si l'ínú èshè ín an.»²⁵ L'íbè ́, à bèrè ná è ní: «Lèè ò ko jé ́?» Shí Jesúù dǎwùn fú an ní: «Ti lí ìkpilè n ti wà wí ɔni yèè n jé ́ fí iín ni.²⁶ Iwun kpíkpò wà lá iín, shí n bá wí, shí n ré débi fí. Àmá, ɔni yèè bè úm wá ́ jí eléyító, shí iwun yèè n gbó l'órun è ́ nìi n sè wà wí fí òniyàn an è.»

²⁷ Kò sè yé an ní ó wà wí iyìn lá Iba ́. ²⁸ Yèèni ́, ó wí fú an ní: «L'írè yèè ìn ε kó gbé wòm ɔma Òniyàn ́ l'ókè lá egidáàbú ́, ìn ε kó ma ɔni yèè n jé ́. Ìn ε kó ré mà ní n kèè she òkàn l'ára ùum: iwun yèè Iba ùúm kó um ́ nìi màà wà wí fí òniyàn an è. ²⁹ ɔni yèè bè úm wá ́ wà ùungbo wòm gbo. Kò kò úm jòò wòm dódó, torí iwun yèè sà n l'ójú è ́ nìi màà she l'írè kpóó è.»
³⁰ Yèè Jesúù wà wí iyìn bèè ́, òniyàn kpíkpò gbà ú gbó.

Jesúù ní èyító ́ èè gba ni là

³¹ Jesúù wí fí Jùú yèè gbà ú gbó an ́ ní: «Bójí è yóò wà she iwun yèè n wí an ́, báni è jí ɔma èyìn um àan ìdéùndè. ³² Yèèni ́, è she ma èyító ́, shí èyító ́ ε kó sè she shí è she rí àfo.»³³ Shí à wí fú u ní: «Àbímaréma Abrahámù an àá jé ni, àa kò sè jí erú ònikàn rí. Ké ko she shí ò ní àa ε kó fo?»³⁴ Shí Jesúù ní: «Lí èyító, lí èyító ́, n wí u fí iín, bójí ònikàn shè, olúwè èè di erú èshè. ³⁵ Erú kàn kèè gbé l'édò ògán è títí lo, àmá, ɔma ojúlé yè èè gbé l'ójúlé ́ títí lo. ³⁶ Báni bójí ɔma ɔlórùn ́ ján fú iín lí àfo, ìn ε kó rí àfo

^j8.24 E ka ìwé ìrìn àjò 3.14

idéùndè. ³⁷ Ìn mà ní è jí àbímaréma Abrahámù an. Àmá è wà wò kó kpa ùm kúkú, torí e kò wà wò kó gba èkó yèè n kó iín è. ³⁸ Wòm yè, iwun yèè n rí l'édò Iba ùum ó nìí n wà wí è. Àmá iin yèèni an ó, è wà she iwun yèè iba in wí fí iín è.» ³⁹ Shí à dáwùn ní: «Abrahámù jí iba wa ni.» Shí Jesúù wí fú an ní: «Bójí è ti jí òma Abrahámù an idéùndè, è she wà she iwun baní Abrahámù ni. ⁴⁰ Wòm yè n ko wà wí iyìn èyító yèè n gbó l'édò Olórun ó fí iín, shí è sè wà wò kó kpa ùm kúkú. Abrahámù kò ka she bée né. ⁴¹ Àmá, iin yeèni an ó, iwun yèè iba in èè she ó pépépé nìí è wà she è.» Shí à wí fú u ní: «Àa kò ka shi òma àlùwá né! Iba òbú tookpokpo ján àá lí ni, ùun nìí sè jí Olórun è.» ⁴² Shí Jesúù wí fú an ní: «Bójí è jí òma Olórun idéùndè, è she ti fèràn um, torí n kò wá fára ùum, l'édò Olórun n ti ni, shí ùun nìí sè bè ùm wá è. ⁴³ Ké she shí iyìn um àan kèè yé iín le? Yèè kèè dúun gbó fí iín ó she ni. ⁴⁴ Èshù jí iba in ni, shí iin èè sè wà wò kó she iwun yèè èè wù ú è. Ti l'áyé l'áyé ó, akpani nìí Èshù jé è. Kò fèràn èyító, torí èyító kò sí l'órun è. Bójí ó wà shàá ó, èè jí ó wà wí iwun yèè arè è jé ó. Eléèwá ó jé ni, shí ó sè ji iba eléèwá an. ⁴⁵ Àmá wòm yè, màà wí èyító. Iwun yèè she shí e kò wà wò kó gbà ùm gbó ó nì. ⁴⁶ Lèè wà lí èèrin in shí e kó yó ní wòm shè rí le? Shí bójí n wà wí èyító ó, ké she shí e kò wà wò kó gba ùm gbó ó? ⁴⁷ Oni yèè jí ti Olórun ó, èè retí iyìn Olórun. Àmá iin yèèni an ó, e kò shi ti Olórun. Iwun yèè sè she shí e kò wà retí um ó nì.»

Jesúù gbo Abrahámù gbo

⁴⁸ Jùú án wí fú u ní: «Éε jí εjó wa kò sà̀n l'ishà̀yí yèé àá ní wòó jí ɔma ilú-u Samarî, shí èmí búburú kàn wà dókpo fée ó ni?» ⁴⁹ Shí Jesúù wí fú an ní: «Láyé, èmí búburú kàn kò wà dókpo fú um. Íshi ò wà gbé Iba ùum ga ni, shí iin yèèni an ó, è ko wà wí iwíkuwí lá um. ⁵⁰ N kò wà wò shí òniyàn an ká wà gbé um ga. Ònikàn wà, shí ó wà wò kó gbé um ga, shí èè sè déjó. ⁵¹ Lí èyító, lí èyító ó, n wí u fí iin, bójí ònikàn she iwun yèé ò wà wí ó, olúwè kò kó kú láyé.»

⁵² Yèé ó wí bée ó, Jùú án wí fú u ní: «Lígàyí ó, àá mà ní èmí búburú kàn wà dókpo fée lí èyító. Abrahámù kú, shí alágbàwí Òlórùn àan katún kú, shí wòó yè è ní, bójí ònikàn she iwun yèé ùún wà wí ó, olúwè kò kó kú láyé! ⁵³ Éε jí ò déni ùún kpere iba wa Abrahámù ni? Abrahámù ka kú né, shí alágbàwí Òlórùn àan katún sè ré kú. Lèé èè wà fu ara èε fu kpè ó nù?» ⁵⁴ Shí Jesúù dáwùn fú an ní: «Bójí Wòm katún, ò wà gbé ara ùum ga, ògo ùum ε kó jí asán. Àmá, Iba ùum nìi wà gbé um ga è. Shí ùun nìi iin èè sè ní ó jí Òlórùn ín è. ⁵⁵ E kò ko mà ú, àmá Wòm yè, ò mà ú. Shí bójí ò ní n kò mà ú, bání mà n di eléewá baní iin katún an ni. Àmá, ò mà ú, shí màà she iwun yèé èè wí an è. ⁵⁶ Inú iba ín Abrahámù dùn títi yèé ó mà ní ùun ε kó rí wíwá um ó. Ó sè rí u lí èyító, shí ayè té u.» ⁵⁷ Líbè ó, àgbà-a Jùú aán wí fú u ní: «Wòó yèé kò lí ɔdún maálélógójì (50) ná ó, ò rí Abrahámù n'shé?» ⁵⁸ Shí Jesúù ní: «Lí èyító, lí èyító ó, n wí u fí iin, wòm yè, ò ti wà ítán shí ká bí Abrahámù.» ⁵⁹ Yèèni ó, à kan òkúta shíshà, shí ká sò ta ú. Àmá Jesúù dúkù, shí ó fùdá kòò l'ínulé isìn ó.

Jesúù shí ojú fí afójú kàn

¹ Yèé Jesúù wà l̀kòdò ́, ó rí afójú kàn yèé à bí l'afójú ́ l̀itónà. ² Shí ɔma èyìn Jesúù án bèrè ná Jesúù ní: «Olùkó, èshè-ε lèé she shí à bí afójú yèé wá bée le? Afójú ́ katún shè nùmí òbí è an?» ³ Shí Jesúù dáwùn fú an ní: «Kò shi èshè afójú ́ nùmí ti òbí an ́ she shí à bí u wá bée. À bí u l'afójú, torí Ɖlórún kó gbà bè, shí kó mú agbóra è díye ònìyàn an. ⁴ L'ishàyí yèé ilè má si ́, àá láti wà shishé Ɖlórún yèé bè úm wá ́. Òru ε kó ru l'ísìín, shí ònikàn kò kó yɔ she òkàn ró. ⁵ Bójí ò yɔ wà l'áyé ́, ò jí ìmálè ayé ́ si. ⁶ Yèé ó wí bée dábò ́, ó tutó si l'ílè, shí ó gba òrò è, shí ó fu ku ojú fí afójú ́, ⁷ shí ó wí fú u ní: «Kée we ojú l'ódò Silowée.» Àlàyé Silowée ́ jí à bè ú lɔ. Afójú ́ sè kée we ojú l'ódò ́, shí yèé ó kpadà ́, ó wà ríran krékré. ⁸ Àdógbò è an kánná ɔni yèé èè rí u l'íré yèé èè wà bere iwun ná igbá ná igbá tètè an ́ ní: «Éε jí kò shi ija yèé èè jokó si, shí èè wà bere iwun ná igbá ná igbá ́ ní ni?» ⁹ Shí àan kàn án ní: «Eεn, ùun ni.» Shí òlòmínrìn án ní: «Húùn, kò shi ùun, ònìyàn jɔ ònìyàn ni.» Shí arè ùun katún ní: «Wòm ján ni!» ¹⁰ Shí à bèrè ná ε ní: «Básí ò ko ti she gbà, shí ò wà ríran? ¹¹ Shí ó dáwùn fú an ní: «Ɖni yèé àà kpè lí Jesúù ́ tutó si l'ílè, shí ó gba òrò è, shí ó fu ku ojú fú um, shí ó ní wòm kó kée we ojú l'odò-o Silowée, shí ò sè lɔ. Yèé ò we ojú dábò ́, ò sè kàn ríríran.» ¹² Shí à bèrè ná è ní: «Líbísí ɔni ́ ko wà?» Shí ó ní: «N kò ma ibi ó wà ́.»

Ọma egbé-ε Farísì án bere ìyìn ná afójú yèé Jesúù shí ojú fí ọ

¹³ À gbé ològbó yèé ti jí afójú rí ọ lo fí ọma egbé-ε Farísì an. ¹⁴ L'ọjọ ìmíra nìí Jesúù ko fu itọ fu gba òrò, shí ó shí ojú fú u è. ¹⁵ Shí ọma egbé-ε Farísì an katún bèrè ná afójú ọ ní, shí básí ó ko ti jé gbà, shí ó wà ríran nù. Shí afójú ọ ní ó gba òrò, shí ó fu ku ojú fí ùun, shí ùún we ojú, shí ùún sè kàn ríríran.

¹⁶ Lí èérin ọma egbé-ε Farísì an ọ, àan kàn án ní: «Ija yèé she iwun yèèni ọ kò kó yọ ti l'édò Ọlórùn, torí kò wà yin òfin ọjọ ìmíra ọ.» Shí olòmírín án ní: «Básí eléshè kàn ε kó ko yọ she iwun bisán unhún bée gbà?» Shí ọrun wan kò tó dé ró. ¹⁷ Yèèni ọ, à ré bèrè ná afójú ọ ní: «Shí ké wò yè ò ko wà rí wí lá oni yèé shí ojú fée ọ ọ?» Shí ó wí fú an ní: «Alágbàwí Ọlórùn ó jé ni.»

¹⁸ Yèé ó na wí bée ọ, Jùú an kò gbà fòní ó ti jí afójú rí ítánná kó wà ríran l'íshàiyí. Yè she shí à beshé kpe òbí è an. ¹⁹ Shí à bèrè ná an ní: «Ọma ín ján nìí rẹ? Éε jí è bí u l'áfójú ìdéùndè ni? Shí básí ó ko ti jé gbà, shí ó wà ríran l'íshàiyí?» ²⁰ Shí òbí è aán dáwùn ní: «Àá mà ní ó jí ọma wa, shí àá sè bí u l'áfójú. ²¹ Àmá, àa kò ma yebá ó ti jé gbà, shí ó wà ríran l'íshàiyí ọ. Àa kò ma oni yèé shí ojú fú u ọ. E bere ìyìn ná arè è. Kò tó shi maákeré ró, éε yọ wí ìyìn l'ára è.» ²² Òbí è án wà shojo fí Jùú an she shí à wí bée ni. Lí èyító ọ, Jùú án ti shàdéwùn ní, bójí ònikàn jé ní Jesúù ján jí Mesíyà ọ ni, à ká lé u kòò l'ílé ìkpàdé ọ. ²³ Iwun yèé she shí òbí è an ní kò tó shi maákeré ró, ká bere ìyìn ná arè è ọ ni.

²⁴ Ọma egbé-ε Farísì án ré kpe ija yèé ti jí afójú rí ọ l'áùnkéjì, shí à wí fú u ní: Fu Ọlórùn fu búra ní ùún wà wí èyító; torí àá mà ní ija yèèni ọ eléshè ni.» ²⁵ Shí ó wí fú an ní: «N kò mà bíshi ó jí eléshè nùmí kò shi eléshè. Iwun òbú tookpokpo yèé n mà ọ nìí jí n ti jí afójú rí, àmá l'íshàiyí ọ, n wà ríran.»

²⁶ Shí à bèrè ná è ní: «Ké ó ko she féé? Bási ó she gbà shí ò wà ríran?» ²⁷ Shí ó dǎwùn fú an ní: «N̄ ka ti wí u fí iín ítán shí e kò retí um né. Ké she shí e wà wò shí n ré wí u fí iín le? Éé jí iin katún, è wà wò kó di ɔma èyìn è an ni?» ²⁸ Yèé ó wí béeé ɔ, à kàn ú búbú, shí àà ní: «Wòó jí ɔma èyìn è ni. Àa yèéni an ɔ, ɔma èyìn Moyísì àà jé ni. ²⁹ Àá mà ní Ɖlórún wí iyìn fí Moyísì, àmá ùun yè ɔ, àa kò ma líbi ó ti ɔ!» ³⁰ Shí afójú ɔ gba iyìn shí ó wí fú an ní: «Ó ka bo úm yèé è ní àan kò ma líbi ó ti ɔ ya! Shí ó sè shí ojú fú um. ³¹ Àá mà ní Ɖlórún kèè gbó àdúwà eléshè an. Àmá bójí ònikàn lí ibèrù fí Ɖlórún, shí èè she àwù è, Ɖlórún èè gbó àdúwà è. ³² Ti l'írè yèé à ti dá ayé ɔ, àa kò gbó ní ònikàn shí ojú fí ɔni yèé à bí l'áfójú ɔ rí. ³³ Bójí ɔni yèé kò ti ti l'édò Ɖlórún, kò kó yɔ she òkànjàán.» ³⁴ Shí à dǎwùn fú u ní: «Wòò yèé à bí, shí ò jí eléshè rùshu-rùshu ɔ, ò wà wò o kó ni lí èkó n'shé?» Yèéni ɔ, à lé u fùdá.

Ɖni yèé kèè ríran si lí iwun shíshe Ɖlórún àan è

³⁵ Yèé Jesúù gbó ní à lé afójú yèé ó shí ojú fí ɔ, ó tò ú lɔ, shí ó kèè bèrè ná è ní: «Ò ka gba Ɖma Òniyàn ɔ gbó ni?» ³⁶ Shí ó dǎwùn ní: «Ɖgán, lèè jí Ɖma Òniyàn ɔ le? Wí u fú um, shí n gbà ú gbó?» ³⁷ Shí Jesúù wí fú u ní: «Ùun nií dóro l'íwájú ε, shí ó wà wí iyìn féé l'íshàyi íí!» ³⁸ Shí ija ɔ ní: «Olúwa, ò gbàgbó.» Shí ó sè fò kálè l'íwájú Jesúù. ³⁹ Shí Jesúù ní: «N̄ wá lí ítálè bibí, shí n wáa shígbá líitá iwun shínshinrìn yèé òniyàn án wà she ɔ, torí afójú an ká ríran, shí ɔni yèé wà ríran àan ɔ ká di afójú.» ⁴⁰ Ɖma egbé-ε Farísì yèé wà bè, shí à gbó iyìn yèé Jesúù wí an ɔ bèrè ná è ní: «Éé jí àa katún àà jí afójú ni?» ⁴¹ Shí Jesúù dǎwùn fú an ní: «Bójí è ti jí afójú an, e kò kó lí èshè kàn lí èké. Àmá, yèé iin èè ní àán wà ríran ɔ, èshè ín ε kó sè gbé lí èké iín.

10

Jesúù ní ùún jí aró-àgùtàn rere ́ ní

¹ Jesúù ré wí fú an ní: «Lí èyító, lí èyító ́, n wí u fí iín, ̀ni yèé kò kó gbà l'aunkpà̀nà fu ẁsi l'ágbo àgùtàn an ́, shí ̀ kó kèè fò kajá ògbà ́ gbà l'ídì òmírìn ́, olè fóléfólé ni. ² Àmá ̀ni yèé gbà l'aunkpà̀nà ́ fu ẁsi línì ́ ní jí aró-àgùtàn an ́ è. ³ ̀ni yèé èè shó agbo-àgùtàn an ́ èè shí èkù fú u, shí àgùtàn an ́, àà retí owùn è. Shí èè kpe orúkò àgùtàn è an òbú òbú, shí èè ró an fùdá. ⁴ Bójí ó ró àan kpóó fùdá, ùun katún èè dà l'íwájú wan, shí àà dà l'èyìn è, torí à ma owùn è. ⁵ Àmá a kò kó jé tìná alejò láyé; kàkà bée ́, à ká sá jìnà lá è, torí a kò ma owùn è.»

⁶ Jesúù kpòwe yèèni fú an, àmá àan kànjáán kò ríran si línì. ⁷ Shí ó ré wí fú an ní: «Lí èyító, lí èyító ́, n wí u fí iín, wòm jí aunkpà̀nà agbo àgùtàn an ́ ni. ⁸ ̀ni yèé shúwájú um wá an ́ kpóó jí olè fóléfólé an, shí àgùtàn an ́ kò sè retí wan. ⁹ Wòm jí aunkpà̀nà ́ ni; bójí ònikàn gbà l'ítá um fu ẁsi l'ógbà ́, ̀ kó rí ìgbàlà. ̀ kó wà ẁsi, shí ̀ kó wà fùdá, shí ̀ kó wà rí ìje je. ¹⁰ Olè yè èè wá fí olè shíshe, òniyàn kpíkpa kánná fí àdánù. Àmá wòm yè ò wá, torí òniyàn an ká rí àyè, shí ká sè rí u lí àshànkù.

¹¹ Wòm jí aró-àgùtàn rere ́ ní. Aró-àgùtàn rere ́ èè ỳ̀nda ayé è torí àgùtàn è an ká gbé lí àyè. ¹² Alágbàshe yèé wà mú ojú tó àgùtàn an torí owó ishé è dódó ́ kò shi aró-àgùtàn kpíkpe ́, torí àgùtàn an ́ kò shi tèè. Bójí ó rí òkòríkò lèwa, èè sá kò án j̀́. Shí òkòríkò ́ èè fò jì l'ítá an, shí èè túùkán wan. ¹³ Èè sá bée, torí owó ishé è dódó ján kpán u l'ójú ni. Ayé àgùtàn an ́ yè kò kpán u l'ójú. ¹⁴ Wòm jí aró-àgùtàn rere ́ ní. Ò ma àgùtàn

um àan, shí àgùtàn um àan katún sè mà úm, ¹⁵ gégégbá Iba ́ mà úm shí wòm katún n̄ ma Iba ́ è. N̄ sè ỳ̀nda ayé um torí wan. ¹⁶ N̄ lí àgùtàn òmírìn an, shí a kò sí l'ágbo ́. Ó bádé shí n kèè ró àan katún wá. À ká gbó owùn um; yèèni ́, agbo ́ ε kó jí òbú, shí aró-àgùtàn ́ katún ε kó sè ré jí òbú. ¹⁷ Iba ́ lí ifé fú um, torí n̄ ỳ̀nda ayé um, shí mà n sè ré rí u gbà kpadà. ¹⁸ Ònikàn kò kó ỳ̀ gbèmi um, arè wòm katún nií mú jó è. N̄ lí àshe yèè mà n ỳ̀ fu ỳ̀nda ayé um ́, shí n̄ sè ré lí àshe yèè mà n ỳ̀ fu gbà ú è. Ibà úm sè fú um lí àshe ́ ni.»

¹⁹ Ìyìn yèèni yèè Jesúù wí an ́ she shí owùn Jùú an kò tó dé ró. ²⁰ Òniyàn kpíkpò wà lí èèrin wan, shí à ní: «Èmi búburú kàn wà d́kpò fú u, eríwo è kò wà shishé! Ké she shí è wà retí è le?» ²¹ Shí olòmírìn án ní: «Oni yèè èmi búburú wà d́kpò fí ́ kò kó ỳ̀ wà wí iyìn béè. Èmi búburú éε ka ỳ̀ shí ojú fí af́jú an ni?»

Ònikàn án kò ní àan kò kó gba Jesúù gbó

²² L'irè yèèni ́, Jùú án shajò si lí Jerusalémù fí ikòdún, ojó yèè à mú ilé isìn ́ kùre fí Olórun è. L'ásikò otútù lílákún nií àà sè je ú è. ²³ Jesúù èè wà she àyòwá àyòbò lí Àwalé Salomódò yèè wà l'ílé isìn ́. ²⁴ Shí Jùú án dóro wéjá è shí à bèrè ná è ní: «Ìrè meló àa ε kó dórodè é fí le? Bójí wòò ján jí Mesíyà ́ ni o wí u fí ni lí gbaungba. ²⁵ Shí Jesúù dáwùn fú an ní: «N̄ ti wí u fí iín, shí e kò gbàgbó. Iwun yèè màà she l'órúko Iba ùum ́ ti wà ỳ̀njá rí fú um. ²⁶ Àmá e kò gba úm gbó, torí e kò sí léerin àgùtàn um àan. ²⁷ Àgùtàn um àan àà retí owùn um. N̄ mà án, shí àà sè tiná um. ²⁸ Màà fú an lí àyè matán-matán. A kò kó rá láyé, shí ònikàn kò kó sè ỳ̀ gbà án kòò ló um.

²⁹ Iba ùum yèé gbé an b̀ l'ówó fú um ́ kpere iwun kpóó. Shí ònikàn kò kó sè yó gbà án kòò ló è. ³⁰ Wòm gbo Iba ́ gbo ́, òbú ́ àá jé ni.»

³¹ Yèèni ́, Jùú án ré se òkúta bàni, shí à wà wò ká sɔ́ ú fu kpa Jesúù kúkú.

³² Àmá Jesúù wí fú an ní: «Iwun rere yèé Iba ùum ní wòm kó she ́, ò she kpík̀p̀ l'ójú iín. Yèésí lí èérin wan she shí è wà wò kó ta úm lí òkúta kpa le?»

³³ Shí à dáwùn fú u ní: «Kò shi torí iwun rere yèé ò she àan ́ she shí àá wà wò kó ta é lí òkúta kpa. Àmá yèé ò wà yárun lá ̀lórún ́ she ni. Wò yèé jí òniyàn l'ákpo ́, èè wà fu ara èè fu kpe ̀lórún!»

³⁴ Shí Jesúù wí fú an ní: «Lí ìwé òfin ín ́, éé jí iin kèè ka iyin ̀lórún yèé ní: “È jí ̀lórún” ́ ní? ³⁵ Àa kpóó mà ní iwun yèé ̀lórún wí si lí Ìwé Mímá ́, ònikàn kò kó yɔ́ nù ú. Shí bójí ̀lórún ko wí fí òniyàn an ní à jí ̀lórún ́, ³⁶ ké ko she shí wòm yèé Iba ́ shà, shí ó bè wá lítálè bibí ́, è ní wòm dáràn yèé ò wí f̀nì ò jí ̀ma ̀lórún ́ ɔ́? ³⁷ Bójí n kò wà she iwun yèé Iba ùúm bè úm an ́ ni, e máa gbà úm gbó. ³⁸ Àmá yèé ò wà she iwun yèé Iba ùúm bè úm an ́, shí e kò gbà úm gbó ́, e ko téjú gba iwun yèé ò she àan ́ gbó kpete. Yèèni ́, é kó yé iín jálè ní wòm gbo Iba ́ gbo-ó jí òbú ́.»

³⁹ À ré wà wò ká mú u, àmá ó b̀ l'ówó-ɔ́ wan. ⁴⁰ Jesúù kpadà lɔ́ lí àtàke òdò-o Jódánì líbi Jàán kan omi wíwè fí òniyàn an ́, shí ó gbé l'íbè.

⁴¹ Òniyàn kpík̀p̀ èè wá l'édò è, shí àà ní: «Lí èyító ́, Jàán kò she iwun bisán kàn rí. Àmá, iwun yèé ó wí lá ija yèyí ́ kpóó jí èyító.» ⁴² Shí l'íbè ́, òniyan kpík̀p̀ gbà Jesúù gbó.

Lasáà kú, shí Jesúù jí u dide

¹ Kò ɾɔ ija kàn yèè àà kpè lí Lasáà ɔ́, shí ó jí ɔma ilú-u Betanî. Betanî ɔ́ sè jí ilú Màrí gbo ɔmanà è Màátì gbo. ² Màrí ɔ́ nìí jí olobìnrin yèé mú àdí elérùn fu ku esè fí Olúwa, shí ó ré mú irun eríwo è fu nù ú è. Shí Lasáà yèé kò ɾò ɔ́ jí ɔmanà è. ³ ɔmanà l'ólobìnrin méjì an ɔ́ be ònikàn ní kó kèè jíkò fí Jesúù ní: «Olúwa, kò ɾɔ ija èè ɔwókòlà.» ⁴ Yèé Jesúù gbó ikò ɔ́, ó ní: «Arùn yèèni kò kó kpa ú, àmá è kó she shí à ká rí ògo ɔlórùn. Shí è kó sè ré she shí òniyàn an à ká rí agbóra ɔma ɔlórùn ɔ́.»

⁵ Lí èyító ɔ́, Jesúù lí ifé fí Màátì gbo ɔmanà è l'ólobìnrin gbo kánná Lasáà. ⁶ Yèé ó na gbó ní kò ɾɔ Lasáà ɔ́, ó ré she ɔjɔ méjì líbi ó wà ɔ́. ⁷ Shí l'èyìn bèè ɔ́, ó wí fí ɔma èyìn è an ní: «E wá, shí àa kó kpadà lo lí Judée.» ⁸ ɔma èyìn è án wí fú u ní: «Olùkó, èè jí kò shi l'íjeló-o bí ján Jùú án wà wò ká ta é lí òkúta kpa ni, shí ò ré wà wò kó lo l'íbè ró n'shé?» ⁹ Shí Jesúù dáwùn fú an ní: «Bí ilè má, agogo lúlù méjilá àà rí ítán ayílé kó lé ni. Bójí ònikàn wà rìn l'ójú mama kèè kɔ esè, torí ɔjɔ ɔ́ èè má, shí èè wà ríran krékré. ¹⁰ Àmá, bójí ònikàn wà rìn l'óru, èè kɔ esè, iwun yèé she ɔ́, ɔjɔ ɔ́ èè kpòkùkù si, torí kò lí ìmálè.» ¹¹ Yèé ó wí bèè ɔ́, ó ré wí fú an ní: «Ija wa Lasáà wà sùn, àmá mà n kèè jí u.» ¹² ɔma èyìn è án wí fú u ní: «Olúwa, bójí òrùngbó ján ó wà sùn, báni arùn è è kó san.» ¹³ Lí èyító ɔ́, Jesúù wà wí iyìn lá ikú Lasáà fú an, shí àan yèèni án ko déni òrùngbó l'ákpo yèé òniyàn èè sùn ɔ́ ó wà wí iyìn lá ni. ¹⁴ Lígàyí ɔ́, Jesúù ya ú já fú an, shí ó ní Lasáà kú. ¹⁵ Yèé n kò wà l'íbè ítánná kó kú ɔ́ ó dùnná um torí iín; ikú è è kó sè she shí è she gbà úm gbó. E ko wá

shí àa kó lo l'édò è!»¹⁶ Yèèni ́, Tɔmáà yèè àa ré kpè lí Didímù^k ́ wí fí ɔma èyìn Jesúù yèè b̀ an ́ ní: «Àa katún àa kó lo, shí àa kó kèè kú ùungbèègbo!»

¹⁷ Yèè Jesúù tó lí Betanî ́, ó gbó ní à ti ri Lasàà ti lí ijínrin. ¹⁸ Ilú-u Betanî ́, jíjì è kò kpere kilométrù méta lá Jerusalémù. ¹⁹ Jùú an kpíkpò wá, shí ká wa re Màátì kánná Màrí yèè ɔmanà wan kú ́ l'ókún. ²⁰ Yèè Màátì gbó ní Jesúù lèwa ́, ó kèè kpàdé è. Shí Màrí yè jokó si l'ílé. ²¹ Màátì wí fí Jesúù ní: «Olúwa, bójí ò ti wà líbibí, ɔmanà um kò kó kú. ²² L'íshàyí katún ́, ò mà ní bójí ò bere òkàn ná ɔlórùn ε kó fú ε línì.» ²³ Shí Jesúù wí fú u ní: «ɔmanà ε ε kó jí dide.» ²⁴ Shí Màátì gbowùn shí ó ní: «Ò mà ní ùun katún ε kó jí dide l'ójó ikényìn ́, l'ójó àjìunde.» ²⁵ Jesúù wí fú u ní: Wòm jí àjìunde kánná àyè ni. Bójí òkàn gbà úm gbó, shí ó na kú ε kó ré gbé l'áyè. ²⁶ Shí ɔni kpóó yèè wà l'áyè, shí ó gbà úm gbó ́, ɔni yèèni kò kó kú láyé. Ò gba iwun yèèni gbó ni?» ²⁷ Shí Màátì dáwùn ní: «Èen Olúwa! Ò gbàgbó ní wòó jí Mesíyà, ɔma ɔlórùn, ɔni yèè láti wá lí itálè ayé ́ ni.

²⁸ Yèè ó wí bèè ́, ó kpadà lo líti ɔmanà è Màrí, shí ó mú ɔrun b̀ l'etí fú u, shí ó ní: «Olùkó ́ wá, shí ó wà kpè é.» ²⁹ Yèè Màrí gbó bèè ́, ó dide kpáà, shí ó lo l'édò-ɔ Jesúù. ³⁰ L'írè yèèni ́, Jesúù kó wò lí èerin ilú ́ ná. Ò dóro si líbi Màátì kèè kpàdé è ́. ³¹ Yèè Màrí dide bèè ́, Jùú yèè wà l'édò è, shí à wà rè ú l'ókún an ́ déni ó l̀kòò l'étísà ́, shí kó kèè ɔkún ni, shí à tìná è. ³² Yèè Màrí tó líbi Jesúù dóro si shí ó rí u baí ́ ján ó fò kálè l'ábé è, shí ó wí fú u ní: «Olúwa, bójí ò ti wà líbibí, gbèè ɔmanà um kò kó kú mà!» ³³ Yèè Jesúù

^k11.16 Àlàyé Didímù ́ nìí jí Amèrè è.

rí ní ó wà sòkún, shí Jùú yèè tìná è an ́ katún wà sòkún ùungbèègbo ́, ó kúra fú u, shí ara è wò wì. ³⁴ Shí ó bèrè ná an ní: «Bisí è ko gbé u si?» Shí à wí fú u ní: «Olúwa, wá shí o wáa rí.» ³⁵ Shí Jesúù sòkún. ³⁶ Yèè Jùú án rí bée ́, à ní: «E fèé rí yebá ó lí ìfé fú u tó ́!» ³⁷ Àmá, lí èérin wan ́, àan kàn án wà wí ní: «Éé jí ùun yèè shí ojú fí afójú ́ kò kó yɔ she shí Lasáà kó ma kú ni?»»

³⁸ Shí ara ré kú Jesúù, shí ó lo l'étísà ́. Isà ́ sè jí òkè kàn, shí à re ú, shí à rí òkúta lílákún kàn dí ɔrun è. ³⁹ L'íbè ́, Jesúù wí fú an ní ká rí òkúta ́ kòò l'órun isà ́. Shí Mààtì ɔmanà ɔni yèè kú ́ wí fú u ní: «Olúwa, ε kó ti wà rùn, torí ti lí ìjínrin nìí ó ti wà bè è.» ⁴⁰ Jesúù wí fú u ní: «N kò ti wí fée ní bójí ò gbàgbó, è sho rí ògo ɔlórún ni?» ⁴¹ Yèèni ́, à rí òkúta ́ kòò. Shí Jesúù gbé ojú l'ókè, shí ó ní: «Iba, n wà dóképé fée, torí ò gbó àdúwà um. ⁴² N mà ní èè gbó àdúwà um l'íre kànjáán. Àmá, n wà wí bée torí ɔni yèè wà l'édò um bibí an ́ ká gbàgbó ní wòò nìí bè úm wá è.» ⁴³ Yèè ó wí bée ́, ó dígbe l'ówùn réré, shí ó ní: «Lasáà, fùdá!» ⁴⁴ Shí òkú ́ sè fùdá kòò l'ísà ́ ìdèùndè. Shí ashɔ yèè a fu wé ɔwó è an gbo esè è an gbo ́ wà bée, shí ashɔ yèè à fu di ègbàn fú u ́ sè wà l'ójú è si. Shí Jesúù wí fí ɔni yèè wà bè an ́ ní: «E tú iwun àan ́ kòò l'ára è, shí e jòò è kó lo.»

À she ìdì-ndì lá Jesúù

(Matiée 26.1-5, Màákì 14.1-2, Lùúki 22.1-2)

⁴⁵ Lí èérin Jùú yèè tɔ Màrí lo l'étísà shí à rí iwun yèè Jesúù she àan ́, àan kpíkɔ̀ gba Jesúù gbó. ⁴⁶ Àmá àan kàn án kée rí ɔma egbé-ε Farísì an, shí à ró iwun yèè Jesúù she ́ fú an.

⁴⁷ Orè àgbà an kánná ɔma egbé-ε Farísì án kpe ìjokó adéjọ Jùú an lí ìkpádé, shí à wí fú an ní: «Ké bée àa ε kó she fí ija yèyí le? Ùun nìi kan iwun bisán kpíkpò shíshe í! ⁴⁸ Bójí àá kò ú jòjò, shí ó wà she ú lòkòò, ònìyàn kpóó ε kó gbà ú gbó. Shí ɔni Ròòmà an à ká wa fọ ilé isìn ọ gbọ ilú wa gbọ si l'ériwo wa.

⁴⁹ Ònikàn wà lí èérin wan, shí èè jí Kayífù. Ùún sè jí orè àgbà l'òdún yèèni ni. Ó wí fú an ní: «E kò ríran si lí òkàn. ⁵⁰ Báni kò yé iín ní bójí ònìyàn òbú tookpokpo kú l'ériwo ònìyàn kpóó, torí ilú ọ l'órùgúdù kó ma rá ọ, ó sànr ɔ?» ⁵¹ Ìyìn yèèni kò ti lí isèrè arè-e tètè katún. Àmá, yèè ó jí orè àgbà l'òdún yèèni ọ nìi she shí ó wà gba ìyìn Ɖlórún wí fú an, shí ó ní: “Ó bádé shí Jesúù kó kú l'ériwo aro Jùú an” è. ⁵² Shí kò sè shi l'ériwo Jùú an dódó nìi ó wà wò kó kú è, àmá torí Ɖlórún kó kó ɔma è yèè túùkán wéjá wéjá an ọ jọ, shí kó sọ án di aro òbú tookpokpo ni.

⁵³ Ti l'ójọ yèèni nìi ó kpinnu l'ínú ògán Jùú an ní àan kó kpa Jesúù kúkú è. ⁵⁴ Shí Jesúù katún kèè sè tó mú ara è díye lí gbaungba lí èérin Jùú an ró. Ó lo lí ilú yèè àa kpe lí Efrayímù, shí ó wà l'ésèkè kàn yèè sómá ilè òsa è. Shí Jesúù ùungbo ɔma èyìn è an gbọ-ó gbé bè.

⁵⁵ Ɖdún ìrèkọjá Jùú an sómá. Shí ònìyàn kpíkpò lo lí Jerusalémù, shí ká kèè she orò àwèmá ọ ítán shí àsìkò ɔdún ọ kó tó. ⁵⁶ À wà wo Jesúù kíli, shí à kàn bíbèrè ná ara wan l'ínulé isìn ọ ní: Ó lèwa l'òdún ọ nùmí kò lèwa? Ké è wà sèrè lá è? ⁵⁷ Orè àgbà an kánná ɔma egbé-ε Farísì án ti kpòfin fí ònìyàn an ní: Bójí ònikàn ma ibi Jesúù wà ọ ni kó wa wí u fí àan, shí ká kèè mú u.

12

Màrí da àdí elérùn rere dà l'ésè fí Jesúù

(Matièè 26.6-13, Màákì 14.3-9)

¹ Ó bọ ọ́jọ́ méfà, shí Jùú an kó je ọ́dún Ìrékọ́já ọ́, shí Jesúù lo lí Betanî líbi Lasáà yèé ó jí dide kóò lí èérin òkú an ọ́ èè gbé è. ² L'íbè ọ́, à gbàlejò-o Jesúù. Mààtì wà kpín ìje shí Lasáà yè wà lí èérin ọ́ni yèé wà jeun ùungbo Jesúù gbo àan ọ́. ³ Shí Màrí yè sè gbé àdí elérùn rere olówó iyebíye kàn yèé kún idájì lítrì ọ́, shí ó dà ú dà l'ésè-ε Jesúù, shí ó fu irun eríwo è fu nù ú. Egi yèé àà kpè lí nàá ọ́ nìí à fu she àdí ọ́ è, shí èrùn è gba ilé ọ́ kpóó ké. ⁴ L'íbè ọ́, ọ́ma èyìn Jesúù kàn yèé àà kpè lí Judáà Isikariótì, shí ε kó wa gbé Jesúù tà ọ́ ní: ⁵ Ké she shí a kò ta àdí yèé lí ìmarun owó ishé ọ́jọ́ ọ́grú méta (300), shí ká mú owó è fí ajiyà an le?» ⁶ Gbèé kò shi kó jí ó wà ránbo fí ajiyà án she shí ó wà wí bée mà. Àmá olè nìí ó jé è, shí yèé ó jí èè baní ìgbá owó ọ́, èè ti mú línì. ⁷ Àmá Jesúù wí fú u ní: «Kò ú jòó, torí ó mú àdí elérùn rere yè kura fú um gbelè, shí ó fu tó ara ùum she si fí isínkú um ni. ⁸ Ajiyà án wà ùungbo ín gbo l'ọ́jọ́ kọ́jọ́. Àmá wòm yè n kò kó wà ùungbo ín gbo tífí lo.»

⁹ Lí èérin Jùú an ọ́ ìkpágu kàn án gbó ní Jesúù wà lí Betanî, shí à tò ú lo. Kò sè shi torí ùun dódó à lo, àmá torí ká rí Lasáà yèé Jesúù jí dide kóò lí èérin òkú an è. ¹⁰ L'íbè ọ́, ó kpinnu l'ínú ọ́rè àgbà an ní àan ε kó kpa Lasáà katún kúkú. ¹¹ Lí èyító ọ́, Lasáà nìí she shí Jùú kpíkọ́dè ré kóò l'èyìn wan, shí à gba Jesúù gbó è.

Jesúù wò lí ìlú Jerusalémù l'óba

(Matiè 21.1-11, Màákì 11.1-11, Lùúkì 19.28-40)

¹² Yèé ilè má ́, òkùkù òniyàn yèé wá l'ódún Ìrèkọ́já an ́ gbó ní Jesúù lèwa lí Jerusalémù. ¹³ Shí à ya màkì bàni, shí à kèè kpàdé è, shí à wà dígbè ní: «Ògo fí Ɖlórùn! Ìre fí ɔni yèé lèwa l'órúko Olúwa è! Ìre fí olulú Israéì!»

¹⁴ Jesúù rí kétékété idan kàn, shí ó gù ú, shí ó jokó líftá è gégéba à ti ko ú si lí Ìwé Mímá ́ è. À ko si ní:

¹⁵ “Ìlú-u Siyóòn, èdùn kó ma dá ε.

Fèé rí! Olulú èè lèwa.

Shí ó gu kétékété idan.

¹⁶ Ɖma èyìn è an kò yá ríran si lí àlàyé iwun yèé shelè ́. Àmá yèé à gbé u gu òkè òrun ́, à jáyè ní à ti ko iwun yèèni an lá è si lí Ìwé Mímá ́, shí òniyàn án sè she ú yebá Ìwé Mímá ́ ti wí u è.

¹⁷ Ogu òniyàn yèé wà bè l'íre yèé Jesúù kpe Lasáà ti l'ísà ́, shí ó jí u dìde kòò lí èérin òkú an ́ ró iwun yèé shelè ́ fí òniyàn an. ¹⁸ Iwun yèé she shí òniyàn án shú, shí à kèè kpàdé Jesúù ́ nì. Lí èyító ́, òniyàn án gbó iwun bisán yèèni yèé ó she è. ¹⁹ L'íbè ́, ɔma egbé-ε Farísì án wà wí lí èérin ara wan ní: Ìhúùn! E ka wà rí! E kò rí fóní òniyàn kpóó wà tìná è l'íshàyi ni! E kò kó yɔ tó lá è mà.

Jesúù wà kpòwe lá ikú è

²⁰ Ɖma Gèrékì kàn án wa sin Ɖlórùn lí Jerusalémù l'íre ɔdún ́. ²¹ Shí à kèè rí Filípù yèé jí ɔma ìlú-u Betisayidáà lí ìtálè-ε Galíli ́, shí à wí fú u ní: «Ològbó, àá wà wò kó rí Jesúù.» ²² Shí Filípù sè kèè wí u fí Anderèè, shí àan

méjì an ó kèè wí u fí Jesúù.

²³ Shí Jesúù dáwùn fú an ní: «Ìrè tó lígàyí, shí à ká gbé Oma Òniyàn ó ga. ²⁴ «Lí èyító, lí èyító ó, n wí u fí iín, bójí irúgbìn yèè jì l'ílè ó kó jirà, èè gbé ùun dódó. Àmá, bójí ó jirà ó, èè fú èso kpíkò. ²⁵ Oni yèè lí ìfè fí ayé ara è ó, ε kó kpàdánù è. Shí oni yèè kò mú ayé è fu kpe òkàn lí ìtálè bibí ó, àyè wà fú u si tíí lo l'áyé matán-matán. ²⁶ Bójí ònikàn wà wò kó sìn um ni, olúwè kó tìná um kálò. Shí líbi mà n wà ó, ìbèlìshé um katún ε kó gbé bè. Bójí ònikàn sìn um, Iba ó ε kó gbé u ga. ²⁷ L'ìshàyí ó, okàn um rò. Ké n bá wí le? N ní, Iba, gbà um kòò ná okò rírí yèè lèwa l'ágogo yèyí ó rè? Láyé! Torí iwun yèè n wá fí ó nì! ²⁸ Iba, gbé orúkò èè ga.»

L'ìbè ó, owùn kàn ké ti l'ókè òrun, shí ó ní: «N ti gbé u ga, shí mà n sè ré gbé u ga.»

²⁹ Ogu òniyàn yèè wà bè, shí à gbó yebá owùn ó ké gbà ó ní: «Àyirà nì kpa bèè è. Shí olòmírìn án ní: «Ìjìshé òrun kàn wí ìyìn fú u ni.»

³⁰ Jesúù gba ìyìn shí ó ní: «Kò shi torí um owùn ó ké; àmá torí iín ni. ³¹ L'ìshàyí ó, ìrè tó shí Olórun ε kó déjò fí òniyàn ayé yèyí an, shí ε kó sè lé olórí ìtálè bibí si l'óde. ³² Shí l'ìrè yèè à ká gbé wòm yè dide kòò lí ìtálè ayé bibí lo l'ókè òrun ó, mà n fa òniyàn kpóó wá l'édò um. ³³ Ó wà mú ìyìn yèèni fu she akpere lá ikú òkún yèè ε kó kú è.» ³⁴ Ogu òniyàn an ó wí fú u ní: «Lí Ìwé Mímá ó, à ti wí fí ni ní: Mesíyà ó ε kó gbé lí àyè tíí lo. Bási è sho ko ti wí fí ni ní à ká gbé Oma Òniyàn ó dide kòò lí ìtálè gbà? Lèè ko jí Oma Òniyàn yèèni?» ³⁵ Shí Jesúù wí fú an ní: «Ìmálè ré wà fí iín fí àsikò odé kàn. Báni, e ko rìn l'ásikò yèè ìmálè wà si fí iín ó, shí òkùkù kó ma kù dí iín lí ìtónà. Torí oni yèè wà rìn lí òkùkù ó, kèè ma líbi ó lòkòò è. ³⁶ L'ìrè yèè ìmálè

wà l'édò ín si ́, e gbà ́ gbó, shí e di ́ma è an.»

Yèé Jesúù wí ìyìn yèèni an ́, ó sè sókò bè, shí ó kèè sá dúkù.

Jùú án kò ní àan kò kó gba Jesúù gbó

³⁷ Yèé Jesúù na she iwun bisán kpíkò shí à rí ́, a kò gbà ́ gbó. ³⁸ Iwun sè jí bée, torí ìyìn yèé alágbàwí ̀lórùn Esayî wí ́ kó she ni. Ó ní:

“Olúwa, Lèé gba ikò yèé àá jé ́ gbó le?

Shí lèé Olúwa ko mú agbóra è díye fíi?¹»

³⁹ Esayî sè ré wí iwun yèé she shí a kò yóo gbàgbó è. ⁴⁰ Ó ní:

“̀lórùn so án di afójú,

torí ká ma wà ríran,

shí ó ré she shí ̀kàn wan le,

torí ká ma ríran si lítá òkàn.

̀lórùn ni: Ò she bée, torí ká ma wá l'édò um,

shí n tán arùn fú an^m.

⁴¹ Esayî wí bée torí ó rí ògo Jesúù, shí ó wà wí ìyìn è.

⁴² Ó wà bée ítán shí òniyàn kpíkò lí èèrin ògán Jùú án gba Jesúù gbó. Àmá, torí ́ma egbé-ε Farísì an ́, a kèè yóo wí u lí gbaungba. À wà shojo torí ká ma lé an kòò l'ílé ikpàdé ́. ⁴³ Èè wà wù án shí òniyàn an ká wà yìn án kpere ̀lórùn kó yìn án.

⁴⁴ Jesúù gbé owùn l'ókè shí ó ní: «Bójí ònikàn gbà ́m gbó, kò shi arè um ó gbà gbó; àmá ̀ni yèé bè ́m wá ́ ó gbà gbó ni. ⁴⁵ Shí ̀ni yèé rí um ́ ré rí

¹12.38 E kèè ka ìwé Esayî 53.1

^m12.40 E kèè ka ìwé Esayî 6.9-10

oni yèé bè úm wá s. ⁴⁶ Wòm yè n wá lí ìtálè ayé s baní ìmálè ni, torí bójí ònikàn gbà úm gbó, kó ma gbé lí òkùkù. ⁴⁷ Bójí ònikàn gbó iyìn um, shí kò mú lò, kò shi wòm ε kó débi fú u. Torí n kò wá, shí n wáa débi fí oni ayé an. Àmá n wá, shí n wáa gbà án là ni. ⁴⁸ Oni yèé kò úm, shí kò gba iyìn um s ti lí oni yèé ε kó débi fú u s. Èkó yèé n kó an s nìi ε kó débi fú u l'ójó ìkényìn è. ⁴⁹ Lí èyító s, iyìn yèé màà wí s kèè ti l'édò um, àmá iwun yèé Iba yèé bè úm wá s ní n wí s nìi màà wí shí màà kó òniyàn an è. ⁵⁰ Shí n sè mà ní iwun yèé Iba s ní ká she s, èè fú ni lí àyè matán-matán. Yèèni s, iwun yèé màà wí s, màà wí u yebá Iba s bè úm ní n wí u è.

13

Jesúù wε esè fí ɔma èyìn è an

¹ Lí àwòsùn ɔdún Ìrèkɔjá s, Jesúù ti mà ní ìrè s tó shí ùun ε kó sókò l'áyé bibí lo l'édò Iba s. Ó sè lí ìfé fí oni yèé jí tèè shí à wà lí ìtálè bibí an s, shí ó lí ìfé fú an tíí lo lí ìkparun. ² Jesúù ùungbo ɔma èyìn è an gbo wà je ìje alé, shí Èshù ko ti mú si l'ókàn fí Judáa Isikariótì yèé jí ɔma Simóò s ní kó gbé Jesúu tàⁿ. ³ Jesúù mà ní Iba s mú iwun kpóó bɔ ùun l'ówó, shí ùún ti l'édò Dlorun, shí ùun ε kó sè ré lo l'édò è. ⁴ L'ìbè s, ó dide kòò lí ìshu ìje s, shí ó bɔ èwù gùgù è, shí ó mú ashɔ kàn so lí èrègbé. ⁵ L'èyìn béè s, ó she omi si lí àwò lílákún kàn, shí ó kan esè wíwè fí ɔma èyìn è an, shí èè mú ashɔ yèé ó so lí èrègbé s fu nù án. ⁶ Shí ó wa tó lîtà Simóò Piyéè, shí Simóò wí fú u ní: «Wòɔ Olúwa, èε ka ré kan esè wíwè fú um ni!» ⁷ Shí Jesúù wí fú u ní: «O kò

ⁿ13.2 Àa ré yóɔ wí ní: "Ó ti kpinnu l'ínú Èshù ní"

ríran si lí iwun yèé ò wà she l'íshàyí ́ ná, àmá, è sho wáa ríran si línì bójí ó wa yá.» ⁸ Shí Piyèè wí fú u ní: «Láyé, o kò kó we esè fú um.» Shí Jesúù dáyùn fú u ní: «Bójí n kò we esè fée, báni o kò kó tó lí ìwá kàn l'édò um ró.» ⁹ Shí Simódò Piyèè wí fú u ní: «Olúwa, bójí bèè ni, kó ko máa jí esè dódó è sho wè fú um. Àmá o ré we eríwo ùm gbo akpá um àan gbo.» ¹⁰ Shí Jesúù wí fú u ní: «Oni yèé ti fòra ́, kò tó bere kó wè ró, bí kò shi kó we esè; torí ó ti má jálè. Ìin yèèni an, è ti má, àmá kò shi ìin kpóó. ¹¹ Lí èyító ́, Jesúù ti ma oni yèé è kó tà ú ́, iwun yèé she shí ó ní kò shi àan kpóó má ́ nì.»

¹² Yèé ó we esè fú an dábò ́, ó ré gbé èwù è wò, shí ó jokó l'íshu ìje ́, shí ó bèrè ná an ní: «È ka ríran si lí iwun yèé ò she fí ìin l'ísìn ́ ni? ¹³ Ìin èè kpè úm lí "Olùkó" kánná "Olúwa", shí ejó ìin sè sà, torí ò jí bèè. ¹⁴ Bójí wòm yèé jí Olúwa kánná Olùkó ìn ́, ò wà we esè fí ìin, báni ìin katún è láti wà we esè fí ara ìn an. ¹⁵ Ìwòlá ò fú ìin ni, torí ìin katún e wà she bèè fí ara ìn. ¹⁶ Lí èyító, lí èyító ́, n wí u fí ìin, ìbèlìshé kàn kèè kpere ògán è, shí oni yèé à bè l'íshé ́ kàn kèè sè kpere oni yèé bè ú l'íshé ́. ¹⁷ Iwun yèèni an kpóó yé ìin l'íshàyí, shí bójí è mú lò, è kó sè sà fí ìin. ¹⁸ Kò shi lá ìin kpóó ò wà wí ìyìn, lí èyító ́, ò ma oni yèé ò shà an è. Àmá iwun yèé à kò si lí Ìwé Mímá ́ láti she. À kò si ní: “Oni yèé wà mú owó bò l'ìgbá òbú ́ ùungbo wòm gbo ́ di òtá um°. ¹⁹ Ì wà wí u fí ìin l'íshàyí ìtán shí iwun yèèni kó wa shelè, torí l'ìrè yèé è kó wà shelè ́, e gbàgbó ní wòm jí Oni yèé wà ́ ni. ²⁰ Lí èyító, lí èyító ́, n wí u fí ìin, oni yèé gba oni yèé ò bè wá ́ gba wòm katún. Shí oni gbà úm ́ ré gba oni yèé bè úm wá è.

°13.18 E ka ìwé Orin àan: 41.10

Jesúù mú òni yèé wà wò kó tà ú ó díye

(Matièè 26.20-25, Màákì 14.17-21, Lùúkì 22.21-23)

²¹ Yèé Jesúù wí bée ó, òkàn è kpóó rò, shí ó wí fú an lí gbaungba ní: «Lí èyító, lí èyító ó, n wí u fí iín, ònikàn wà lí èérin ín, shí ó wà wò kó tà úm.»
²² L'íbè ó, òma èyìn è án kan ara wan wíwò; a kò sè ma lá òni yèé ó wà wí iyìn ó. ²³ Òkàn lí èérin òma èyìn è an, òni yèé Jesúù lí ifé fí tíí ó jokó l'ágbè è si. ²⁴ Shí Simóò Piyèè shéjú fú u, shí ó ní kó bèrè ná Jesúù ní, lèé jí òni yèé ó wà wí iyìn lá ó nù. ²⁵ Shí òma èyìn ó sè shé l'ágbèkàn, shí ó bèrè ná Jesúù ní: «Olúwa, lèé ko jí olúwè?» ²⁶ Shí Jesúù wí fú u ní: «Òni yèé mà n bu ije shí mà n mú gú òbè, shí mà n gbé u fí ó, ùun ni.» L'íbè ó, Jesúù bu ije shí ó mú gú òbè ó, shí ó nà ú fí Judáà Isikariótì òma Simóò. ²⁷ Yèé Judáà gba ije ó, Èshù wò l'ókàn è. Shí Jesúù wí fú u ní: «Iwun yèé ò wà wò kó she ó, yára she ú.» ²⁸ Òni yèé wà jèun ùungbèègbo àan ó kàn kò ma iwun yèé she shí ó wí bée fú u ó. ²⁹ Yèé ó jí Judáà èè baní sháúnkótó owó ó, àan kàn án déní Jesúù ní kó kèè ra iwun yèé she kpàtàkì fí òdún ó nùmí kó kèè shòyà fí ajìyà an ni. ³⁰ Yèé Judáà gba ije ó ján ó fùdá ni; òru-ú sè ti ru l'íre yèèni.

Jesúù wí iyìn là òfin tuntun

³¹ Yèé Judáà fùdá ó, Jesúù wí fú an ní: «L'ishàiyí ó, Òma Òniyàn ó ti rí ìgbéga gbà, shí Òlórùn katún è kó sè rí ìgbéga gbà gbà lítà è. ³² [Yèé Òlórùn rí ìgbéga gbà gbà lítà Òma Òniyàn ó,] Òlórùn katún è kó gbé Òma è ga l'ára è, shí è kó sè gbé u ga l'arìn kpín. ³³ Kékeré um àan, àsikò odé ján bò shí n fu gbé ùungbo ín gbo ni. L'éyìn bée ó, è she wò úm; shí iwun yèé n wí fí Jùú an ó nìí n sè wà wí fí iín è, e kò kó yò ló líbí n lòkòò ó. ³⁴ Nè wà fú iín lí

òfin tuntun kàn: E lí ìfẹ́ fí ara ín. È sè láti lí ìfẹ́ fí ara ín yebá ò lí ìfẹ́ fí iín è.
³⁵ Shí ìfẹ́ yèè è she lí fí ara ín ó nìí ε kó she shí ònìyàn kpóó ε kó mà ní è jí
ɔma èyìn um àan è.

Jesúù ní Piyéè ε kó sé ní ùun kò ma ùun

(Matièè 26.30-35, Màákì 14.26-31, Lùúkì 22.31-34)

³⁶ Simóò Piyéè bèrè ná Jesúù ní: «Olúwa, líbisí ò lòkòò?» Shí Jesúù wí fú u ní: «Líbi ò lòkòò ó, o kò kó yɔ tìná um ná. Àmá, è sho wáa tìná um bójí ó wa yá.» ³⁷ Shí Piyéè ré bèrè ná è ní: «Olúwa! Ké she shí n kò kó yɔ tìná ε l'ishàiyí i? Ì jéwó ní mà n kú torí ε.» ³⁸ Shí Jesúù dáwùn fú u ní: «Ò ní ùún jéwó ní ùun ε kó kú torí wòm n'shé? Lí èyító, lí èyító ó, n wí u fée, ítán shí àrùkò kó kó ó, è sho ti sé gbà méta ní ùun kò ma wòm.»

14

Jesúù jí ònà yèè lo l'édò Iba ó ni

¹ Yèèni ó, Jesúù wí fí ɔma èyìn è an ní: «Èdùn kó ma dá iín. E gba Olórun gbó, shí e gba wòm katún gbó. ² Ìdì kpíkò wà l'ílé Iba ùum. Bí kò shi béè, n kò kó wí fí iín ní, ò lòkòò, shí n kèè tó ìdì ibi è she gbé ó she si fí iín. ³ Shí bójí ò kèè tó ìdì ó she si fí iín dábò, mà n réwá, shí n wáa gbé iín lo l'édò um. Yèèni ó, l'íbi mà n gbé ó, iin katún, è she gbé bè. ⁴ È ti ma ònà yèè lo l'íbi ò lòkòò ó.» ⁵ L'íbè ó, Tòmáà wí fú u ní: «Olúwa, àa kò tè ma l'íbi ò lòkòò ó. Bási àa ε kó ti yóɔ ma ònà yèè lo l'íbè ó gbà?» ⁶ Shí Jesúù wí fú u ní: «Wòm jí ònà ó, shí ò jí èyító ó kánná àyè ó ni. Ònikàn kò kó yɔ lo l'édò Iba ó

bí kò gbà lîtà um. ⁷ Bójí è ti mà úm, è she ti ma Iba ùum katún. Ti l'íshàyí s, è mà ú, shí è sè ti rí u.»

⁸ Filípù wí fú u ní: «Olúwa, díye Iba s fí ni. Yè dódó ti tó.» ⁹ Shí Jesúù wí fú u ní: «Filípù! N ti wà ùungbo ín gbo l'íshàyí ó jì, shí ò ní ùun kò ma wòm n'shé? Dni yèé rí um s ti rí Iba s. Ké she shí ò ní wòm kó díye Iba s fí iín ró le? ¹⁰ O kò gbàgbó ní n jí òbú s ùungbo Iba s gbo, shí Iba s katún jí òbú s ùungbo wòm gbo rè? Ìyìn yèé n wà wí fí iín an s, kò ti lí isèrè tè um katún. Iba s yèé jí òbú s ùungbo wòm gbo s nìi wà shishé è an gbà lîtà um è. ¹¹ E gba iwun yèé n wà wí fí iín s gbó: n jí òbú s ùungbo Iba s gbo, shí Iba s katún jí òbú s ùungbo wòm gbo. Bójí e kò na gba iyìn um gbó ni, e ko téjú gbà úm gbó torí iwun yèé n wà she àan è. ¹² Lí èyító s, n wí u fí iín, bójí ònikàn gbà úm gbó, e kó she iwun yèé n wà she àan è. E kó tè ré she kpere bée, torí n lèkòò l'édò Iba s. ¹³ Iwun kpóó yèé è she bèrè l'órúko ùum s, mà n she ú torí Dma s kó mú ògo Iba s díye. ¹⁴ Bójí è bere ònikàn ná um l'órúko ùum, mà n she ú.»

Jesúù tàlé Èmí Mímá fí òma èyìn è an

¹⁵ Jesúù ré ní: «Bójí è lí ifé fú um ni, e yin òfin ùum àan. ¹⁶ Mà n kálè fí Iba s, shí e kó fú iín lí Olíranlówó òmírìn yèé e kó wà ùungbo ín gbo tíí lo è. ¹⁷ Ùún jí Èmí èyító s ni. Dni ayé yèyí an kò kó yò gbà ú, torí a kò kó yò rí u, shí a kò kó sè yóò mà ú. Àmá iin yè an, è mà ú, torí ó wà ùungbo ín gbo, shí e kó sè wà lîtà iín tíí lo. ¹⁸ N kò kó jòó iín si l'óma àkúnnù; mà n réwá l'édò ín. ¹⁹ Tíí kó shàsikò kàn s, òni ayé yèyí an kò kó tó rí um ró. Àmá iin yèèni an, è she rí um, torí mà n wà l'áyè, shí iin katún, è she gbé l'áyè.

²⁰ L'ójó yèèni ́, è she mà ní ò dàkpò ùungbo Iba ùum gbo, shí iin yè an è dàkpò ùungbo wòm gbo, shí wòm katún, ò sè dàkpò ùungbo ín gbo.

²¹ Oni yèé baní òfin ùum àan si l'ókàn shí ó mú lò ́, oni yèèni ní lí ìfé fú um è. Shí bójí ònikàn lí ìfé fú um, Iba ùum katún ε kó lí ìfé fú u. Shí wòm katún mà n sè lí ìfé fú u, shí mà n mú ara ùum díye ú.»

²² Judáà bèrè ná è ní: «Olúwa, ké she shí ó jí àa dódó è sho mú ara è díye, shí o kò kó mú ara è díye oni ayé an le?» Judáà yèyí ́ kò shi Judáà Isikariótì ́. ²³ Shí Jesúù wí fú u ní: «Bójí ònikàn lí ìfé fú um, olúwè ε kó wà she iwun yèé ò wà wí ́, shí Iba ùum ε kó lí ìfé fú u, shí àa ε kó wa she ìdìgbé wa si l'édò è. ²⁴ Oni yèé kò lí ìfé fú um ́ kèè she iwun yèé ò wà wí ́. Iwun yèé iin èè gbó shí màà wí an ́ kèè ti lí isèrè tè um katún. Àmá èè ti l'édò Iba ́ yèé bè úm wá è. ²⁵ Ò wà wí iwun yèèni an fí iin yèé ò wà ùungbo ín gbo si l'ishàyí è. ²⁶ Olírànlowó yèé jí Èmí Mímá, shí Iba ́ ε kó bè wá l'órúko ùum ́, ε kó kó iin lí iwun kpóó, shí ε kó ré jáyè iwun yèé ò ti wí wáa lo àan ́ kpóó fí iin.

²⁷ Ò jòs tútù fí iin, ò fú iin lí tútù um. N kò sè wà fú iin línì yebá ayé ́ èè fú u gbà è. Èdùn kó ma dá iin, ojo kó ma sè she ín. ²⁸ È ti gbó shí ò wí fí iin ní "ò lòkòò, shí mà n réwá l'édò ín". Yèèni ́, bójí è lí ìfé fú um ìdéùndè, ayètíté lílákún kàn ε kó jé fí iin yèé ò lòkòò l'édò Iba ́ ni, torí Iba ́ kperè úm. ²⁹ Ò wà wí iwun yèèni an fí iin l'ishàyí, ítán shí ká shelè, torí l'irè yèé à ká wa shelè ́, e gbàgbó. ³⁰ N kò kó yò wí iyìn kpíkpò ùungbo ín gbo ró, torí olórí itálè yèyí ti lèwa. Lí èyító ́, kò lí àshè lîtà um. ³¹ Àmá, ó ye shí oni ayé yèyí an ká mà ní ò lí ìfé fí Iba ùum, shí màà she iwun yèé Iba ́ wí fú um ́ pépépé. E dide, shí àa kó lo.

Jesúù jí egi fiíyìn kpíkpé ọ̀ ní

¹ «Wòm jí egi fiíyìn kpíkpé ọ̀ ní, shí Iba ùúm sè jí amójútó egi fiíyìn ọ̀.

² Bójí akpá egi kàn wà lá um, shí kò wà so, Iba ùúm éè ré u kòò. Shí bójí akpá egi kàn wà so, éè mójútó u torí kó ré so kpere bée. ³ Ìn yèèni an ọ̀, èkó yèé n kó ìn an ọ̀ ti sò ín di mímá. ⁴ E dàkpò ùungbo wòm gbo yebá n dàkpò ùungbo ín gbo è. Yebá bójí akpá egi kàn kò tamá lá egi kò kó yò so l'ára è ọ̀, bée ján bójí ìn katún, e kò dàkpò ùungbo wòm gbo e kò kó yò fú èso ní.

⁵ Wòm jí egi fiíyìn ọ̀ ní, shí ìn yèèni án jí akpá è an. Oni yèé dàkpò ùungbo wòm gbo, shí wòm katún, n dàkpò ùungbèègbo ọ̀ éè fú èso kpíkpé. Torí l'èyìn um ọ̀, e kò kó yò she òkànjáán. ⁶ Oni yèé kò dàkpò ùungbo wòm gbo ọ̀, àà sò ú si l'óde baní akpá egi ní, shí éè gbè, shí àà kó u dà l'íná, shí éè jóná. ⁷ Bójí è dàkpò ùungbo wòm gbo, shí ìyìn um àán gbé l'ókàn ín, e bere iwun yèé wù ín ọ̀, shí è she sè rí u gbà. ⁸ Iwun yèé éè gbé Iba ùúm ga ọ̀ nì jí e fú èso kpíkpé è. Yèèni ọ̀, è she sè mú díye ní è jí ọ̀ma èyìn um àan. ⁹ Yebá Iba ọ̀ lí ìfé fú um ọ̀ nì wòm katún n lí ìfé fí ìn è. E ko gbé l'ínú ìfé um.

¹⁰ Bójí è yin òfin ùúm àan, è she gbé l'ínú ìfé um, yebá wòm katún, n wà yin òfin Iba ùúm, shí n wà l'ínú ìfé è ọ̀.

¹¹ N wí ìyìn yèèni an fí ìn, torí inú dúndùn um kó kánná ti ín, shí ayé kó té ìn jálè ní. ¹² Òfin ùúm ọ̀ nì jí: e lí ìfé fí ara ín yebá wòm katún n lí ìfé fí ìn è. ¹³ Ìfé kàn kò kpere ká mú ayé ara ní rúbò l'ériwo oni yèé à lí ìfé fí an è.

¹⁴ Bójí ìn éè she iwun yèé màà bè ín an ọ̀, bání è jí ija ùúm àan. ¹⁵ N kèè tó kpè ín lí ìbèlìshé ró, torí ìbèlìshé kàn kèè ma iwun yèé ògán è wà she è. Àmá

màà kpè ín lí ija ùum àan, torí iwun yèé n gbó l'órún Iba ùum ó kpóó n mú díye ín ni. ¹⁶ Kò shi iín yàn úm, àmá wòm shà ín ni, shí n sè bè ín ní e lɔ, shí e fú èso, shí èso ín kó gbé tíí lɔ. Yèèni ó, iwun kpóó yèé è she bèrè ná Iba ó l'órúko ùum ó, ε kó fú iín línì. ¹⁷ Iwun yèé n wà bè ín ó nìí jí, e lí ìfé fí ara ín è.»

Ɖni ayé aán kóòríra Jesúù gbo ɔma èyìn è an gbo

¹⁸ «Bójí ɔni ayé aán kóòríra ín ni, e mà fɔní à ti kóòríra ùum shúwájú iín. ¹⁹ Bójí è ti jí ti ayé ó, ɔni ayé an àa ti lí ìfé fí iín torí ayé ó èè lí ìfé fí iwun yèé jí tèè ó. Àmá e kò shi ti ayé ó, wòm shà ín ti lí èérin ɔni ayé an ni, iwun yèé sè she shí ɔni ayé an ó kóòríra ín ó nì. ²⁰ E jáyè ìyìn yèé n wí fí iín ní: "Ìbèlìshé kàn kèè kpere ògán è" ó. Yèè òniyàn án dókpo fú um ó, à ká dókpo fí iin katún an. Bójí à gbó ìyìn um, à ká gbó ti iin katún an. ²¹ À ká she iwun yèèni an kpóó fí iín torí ùum, torí a kò ma ɔni yèé bè úm wá ó. ²² Bójí n kò ti wá, shí n wáa wí ìyìn fú an, a kò kó lí èshè kàn lí èké. Àmá l'ìshàyí ó, a kò kó ɔ rí òkàn wí shí ká fu bó kòò lí èshè wan. ²³ Ɖni yèé kóòríra ùum ó kóòríra Iba ùum katún. ²⁴ Bójí n kò ti she iwun bisán yèé ònikàn kò she rí an ó l'ójú wan, a kò kó lí èshè kàn lí èké. Àmá l'ìshàyí ó, à rí iwun yèé n she àan ó ítán shí à kóòríra ùum, shí à ré kóòríra Iba ùum. ²⁵ Àmá iwun jí bée, torí ìyìn yèé à kɔ si lí Ìwé òfin wan ó kó she ni. À kɔ si ní: "À kóòríra ùum l'ínú l'ákpo ni^p."

²⁶ «Olírànłwó ó ε kó wá, ùún jí Èmí èyító yèé mà n bè ti l'édò Iba ùum wá ó ni. Bójí ó wá ó, ε kó yìnjá rí fú um. ²⁷ Shí iin katún è she yìnjá rí fú um, torí

^p15.25 Ìwé Orin àan 35.19 et 69.5

è ti wà ùungbo wòm gbo ti lí ìkpilè.»

16

¹ «N̄ wí iwun yèèni kpóó fí iín, torí e máa shubú l'ínú ìdánwò. ² À ká wa lé iín fùdá kòò l'ílé ìkpàdé Jùú an. Shí kpere béé ́, ìrè kàn lèwa, shí ɔni yèé ɛ kó kpa ín kúkú ́ ɛ kó déni ùún wà sin Ɖlórún ni. ³ À ká she béé torí a kò ma Iba ́, shí a kò sè ré ma wòm katún. ⁴ Àmá, n̄ wí iwun yèèni fí iín, torí bójí agogo è wáa lù ni e jáyè f̄n̄í n̄ ti t̄è ín l'ésè è. N kò sè wí u fí iín ti lí ìkpilè, torí n̄ wà ùungbo ín gbo.

Ishé Èmí Mímá

⁵ Àmá l'ishàyí ́, n̄ l̀kòò l'éd̀ò ɔni yèé bè úm wá ́, shí iin kàn kò sè bèrè ná um ní: "Líbisí ò l̀kòò le?" ⁶ Ìyìn yèèni yèé n̄ wí fí iín ́ she ara kú iín. ⁷ Yèé ó ko na wà béé ́, èyító n̄ wà wí fí iín ni: torí kó sà̀n fí iín n̄i sè she shí n̄ l̀kòò è. Lí èyító ́, bójí n kò l̄, olíràn̄l̄wó ́ kò kó wá. Àmá, bójí n̄ l̄, mà n bè ú wá fí iín. ⁸ Shí bójí ó wá, ɛ kó fu òye fu yé ɔni ayé an l'ékpasè èshè, l'ékpasè iwun ògangan kánná ìdájó. ⁹ ɛ kó fu òye fu yé an l'ékpasè èshè, torí a kò gbà úm gbó. ¹⁰ ɛ kó fu òye fu yé an l'ékpasè iwun ògangan shíshe, torí n̄ l̀kòò l'éd̀ò Iba ́, shí e kò kó t̄ó rí um ró. ¹¹ ɛ kó sè ré fu òye fu yé an l'ékpasè ìdájó, torí à ti déj́ kpa olórí itálè ayé yèyí.

¹² N̄ ré lí iwun kpík̀p̀, shí n̄ bá wí fí iín, àmá e kò kó yɔ ríran si línì l'ishàyí. ¹³ L'ìrè yèé Èmí èyító ́ ɛ kó wá ́, ɛ kó she shí è she ma èyító jálè. Lí èyító ́, kò kó wí ìyìn l'órú̀k̀ ara è, àmá ɛ kó wí iwun yèé ɛ kó gbó ́ kánná iwun yèé ɛ kó wa shelè an ́ fí iín. ¹⁴ ɛ kó gbé um ga, torí ìyìn yèé ó gbó

l'órún ùúm ́ é kó wa wí fí íín ní. ¹⁵ Iwun yèé Iba ùúm lí an ́ kpóó jí tè um. Iwun yèé she shí ò ní, é kó wa wí ìyìn yèé ó gbó l'órún ùúm ́ fí íín ́ ò ní.»

Ìròjú é kó kpadà di ayètíté

¹⁶ «Títí kó kpíndé ́, e kò kó tó rí um ró, shí bójí ó ré kpíndé ́, è she sè ré rí um.» ¹⁷ Yèéni ́, ɔma èyìn è kàn án wà wí lí èérin ara wan ní: «Ké ó ko wà wò kó wí fí ní, shí ó ní: "Títí kó kpíndé ́, e kò kó tó rí um ró, shí bójí ó sè ré kpíndé ́, è she rí um le?" Shí ó ré ní: "N' l̀̀kòò l'éd̀̀ Iba ́." ¹⁸ Ké jí "títí kó kpíndé" yèé ó wà wí fí ní ́ le? Àa kò ka ríran si líni né!» ¹⁹ Jesúù rí f̀̀ní à wà wò ká bere ìyìn ná ùun, shí ó wí fú an ní: «Ó wù ín shí e ríran si lí ìyìn yèé ò ní: "Títí kó kpíndé ́, e kò kó tó rí um ró, shí bójí ó sè ré kpíndé ́, è she rí um. ²⁰ Lí èyító, n wí u fí íín, è she wà ɔkún, shí è she wà ránbo l'ìrè yèé ɔni ayé an à ká wà l'áyètíté è. È she shòròjú si, àmá ìròjú íín é kó kpadà di ayètíté. ²¹ Bójí olob̀̀rin wà wò kó bíma, èè shòròjú si, torí èè jí agogo è lù. Àmá, bójí ó bíma ́ dáb̀̀, èè gbàgbé ìrè ɔkpó rírí ́, shí ayè èè wà té u yèé ó bíma si lí ìtálè ayé ́. ²² Yebá ìin katún è shòròjú si l'íshàyí ́ ò ní. Àmá, mà n ré wa rí íín, shí ɔkàn ín é kó kún fí ayètíté, shí ònikàn kò kó sè yó ɔ gba ayètíté yèéni kòò ló íín. ²³ Yè she shí l'ójó yèéni ́, e kò kó tó bere òkàn ná um ró. Lí èyító ́, n wí u fí íín, bójí è bere òkàn ná Iba ùúm l'órúkó ùum, é kó fú íín líni. ²⁴ Títí d'ìrè yèyí ́, e kò bere òkàn l'órúkó ùum ná. E bèrè, shí e rí gbà, torí ayè kó té íín jálè.»

Jesúù shégun ayé ́

²⁵ «̀N kpòwe fu wí iwun yèèni an kpóó fí iín. Àmá, àsikò kàn lèwa, shí n kò kó tó kpòwe fu wí iyìn fí iín ró. Àmá mà n wí iyìn Iba ́ fí iín lí gbaungba. ²⁶ L'ójó yèèni ́, è she bere iwun l'órúko ùum; yèè ó ko na wà bèè ́, n kò wà wí fí iín ní mà n kálè fí Iba ́ l'ériwo ín. ²⁷ Lí èyító ́, Iba ́ katún lí ifé fí iín, torí iin katún è lí ifé fú um, shí è sè gbàgbó f̀nì n ti l'édò ̀lórún. ²⁸ N ti l'édò Iba ́, shí n wá líítálè ayé ́, shí l'íshàyí ́, n wà sókò lí itálè ayé ́ l̀kóò l'édò Iba ́.» ²⁹ L'íbè ́, ɔma èyìn è án wí fú u ní: «Ènhéèn, ò wà wí iyìn fí ni lí gbaungba lígàyí, shí o kò tó wà kpòwe ró. ³⁰ L'íshàyí ́, àá mà f̀nì ò ma iwun kpóó, shí kò tó bádé shí ònikàn kó bere òkàn ná ε ró. Iwun yèè she shí àá gbàgbó ní ò ti l'édò ̀lórún ́ nì.» ³¹ Jesúù sè dáwùn, shí ó wà bèrè ná an ní: «È gbàgbó lígàyí ná! ³² Ó sà̀n! Ùun ko nìí irè kàn lèwa, shí ó sè ti wá, shí iin kpóó, è she túùkán wéj́á wéj́á, shí kúnnukún ε kó lo lí tèè, shí è she sá kò úm j̀ò ́. Àmá, n kò wà wòm dódó, torí Iba ́ wà ùungbo wòm gbo. ³³ N wí iwun yèèni an kpóó fí iín, torí e rí tútù yèè è dàkpò ùungbo wòm gbo ́ ni. È she rókpo lí itálè bibí, àmá e lí ìgbóyà, torí n ti shégun ayé ́.»

Jesúù gbàdúwà fí ɔma èyìn è an

¹ Yèé Jesúù wí béé ɔ́, ó gbé ojú l'ókè, shí ó ní: «Iba ùum, ìrè ɔ́ tó, gbé ɔma èe ga, shí ɔma èe katún kó gbé e ga. ² Ò fú u l'ágbóra, shí ó kpàshe fí òniyàn kpóó, torí kó fú ɔni yèé ò mú b̀ ù l'ówó an ɔ́ kpóó lí àyè matán-matán. ³ Àyè matán-matán ɔ́ nìí jí: Ká ma wòò òbú tookpokpo yèé jí ɔlórùn kpíkpe ɔ́ kánná Jesúù Krísù yèé ò bè wá è. ⁴ Ì gbé e ga lí ìtálè ayé ɔ́, ò sè shishé yèé ò bè ùm ɔ́ kpóó. ⁵ Lígàyí ɔ́, Iba ùum, o fú um lí ògo yèé ò lí l'édò e ítán shí o dá ayé ɔ́ è. ⁶ «Ì she shí ɔni yèé ò mú b̀ ùm l'ówó an ɔ́ mà é, àan yèé ò shà lí èérin ɔni ayé an è. Tèe à jé ni, shí ò mú an b̀ ùm l'ówó, shí à sè mú iyìn e l̀. ⁷ L'íshàyí ɔ́, à mà ní iwun yèé ò fú um àan ɔ́ kpóó ti l'édò e; ⁸ torí ò kéde iyìn yèé ò wí fú um àan ɔ́ kpóó fú an, shí à gbà ù, shí à rí mà dájúdájú ní ò ti l'édò e, shí à sè ré gbàgbó ní wòò bè ùm wá ni.

⁹ Àan ò wà gbàdúwà fí ni. Kò shi fí ɔni ayé yèyí an, àmá ɔni yèé ò mú b̀ ùm l'ówó an ɔ́ ò wà gbà ù fí ni, torí à jí tèe. ¹⁰ Iwun yèé ò lí ɔ́ kpóó jí tèe, shí iwun yèé ò lí ɔ́ kpóó sè jí tè um, shí àà gbé um ga gbà lítá an. ¹¹ Ti l'oní ɔ́, ò kò kó tó sí lí ìtálè ayé ɔ́ ró, àmá àan yèèni án wà lí ìtálè ayé ɔ́, shí wòm yè ò ré lèwa l'édò e. Iba míamá, mú àbò e fu bo ɔni yèé ò mú b̀ ùm l'ówó gbà l'órúko èe àan ɔ́, shí ká yò jí òbú ɔ́ yebá wòmgbèegbo, àá jí òbú ɔ́ è. ¹² L'ìrè yèé ò wà ùungbo wan gbo ɔ́, ò baní an l'órúko èe yèé ò fú um è. Ì mú àbò b̀ án, shí òkàn kò nù lí èérin wan, bí kò jí ɔni yèé látì nù, torí iwun yèé à kò si lí Ìwé Mímá ɔ́ kó she è. ¹³ L'íshàyí ɔ́, ò lèwa l'édò e. Àmá, ò wà wí iyìn yèèni an fú an l'íshàyí yèé ò wà lí ìtálè bibí si ɔ́, torí ayè yèé wà té um ɔ́ kó

té àan katún, shí ayé kó té an jálè. ¹⁴ Ì wí iyìn é fú an, shí oni ayé aán kòòríra wan torí a kò shi ti oni ayé an yebá wòm katún, n kò shi ti oni ayé an è. ¹⁵ N kò wà bè é ní o yàn án kòò lí itálè ayé ó, àmá, o gbà án kòò l'ówó Èshù. ¹⁶ A kò shi ti oni ayé an yebá wòm katún n kò shi ti oni ayé an è. ¹⁷ She shí ká jí tèè jálè gbà lí èyító é; iyìn é jí èyító. ¹⁸ Yebá ò bè úm wá lí itálè ayé ó, wòm katún, ò bè án lo lí itálè ayé ó. ¹⁹ Ì wà jòó ara ùum kpóó fée l'ériwo wan, torí àan katún, ká yó jí tèè lí èyító.

²⁰ Kò shi l'ériwo àan dódó ò wà gbàdúwà ó, àmá ò ré wà gbà ú fí oni yèé é kó retí iyìn wan, shí à ká gbà úm gbó ó, ²¹ torí àan kpóó ká yó jí òbú ó. Iba ùum! Yebá ò dàkpò ùungbo wòm gbo, shí wòm katún ò dàkpò ùungbèegbo ó, she shí àan katún ká dàkpò ùungbo ni gbo, torí oni ayé yèyí an ká mà fñí wòò nìi bè úm wá è. ²² Ì sè fú an lí ògo yèé ò fú um ó, torí ká jí òbú ó yebá àà jí òbú ó è. ²³ Ì dàkpò ùungbo wan gbo, shí wòò katún ò dàkpò ùungbo wòm gbo, torí ká lí idàkpò kpíkpé, shí oni ayé yèyí an ká mà fñí ò bè úm wá, shí ò sè lí ifé fú an yebá ò lí ifé fú um è. ²⁴ Iba ùum, ó wù úm shí líbi ò wà ó, oni yèé ò mú b̀ l'ówó fú um àan ó katún ká wà bè ùungbo wòm gbo, shí ká fu ojú rí ògo yèé ò fú um ó, torí ò ti lí ifé fú um ítánná ká dá ayé ó. ²⁵ Iba ológangan, yèé oni ayé an kò na mà é ó, wòm yè, ò mà é, shí oni yèyí aán sè mà fñí ò bè úm wá. ²⁶ Ì she shí à ma é, shí mà n sè she shí à ká ré mà é kpere béè, torí ifé yèé ò lí fú um ó kó gbé ùungbo wan gbo, shí wòm katún n gbé ùungbo wan gbo.»

À mú Jesúù

(*Matièè 26.47-56, Màákì 14.43-52, Lùúkì 22.47-53*)

¹ Yèé Jesúù wí béeé ́, ó sè lo l'ágbè èkéjì odò-o Sedrón ùungbo ɔma èyìn è an gbo. Oko ɔgbà kàn sè wà l'íbè, shí Jesúù wòsi línì ùungbo ɔma èyìn è an gbo. ² Judáà yèé wà wò kó tà ́ ́ katún ma ibè, torí Jesúù èè ti kèè she ìkpàdé l'íbè ùungbo ɔma èyìn è an gbo. ³ Judáà sè gbé ìkpágu śja àan kánná ashólé isìn yèé ògá ɔrè an kánná ɔma egbé-ε Farísì aán bè lo àan ́, shí à lo l'óko ɔgbà ́. À baní títílà, egi iná kánná ènù ìjà an. ⁴ Yèé Jesúù ti ma iwun yèé ε kó wa bá u àan ́, ó sómá an, shí ó ní: «Lèé è wà wò le?» ⁵ Shí à d́wùn f́ u ní: «Jesúù ti Nasaréti ́ àá wà wò ni.» Shí Jesúù wí f́ an ní: «Wòm nìí.» Judáà yèé wà wò kó tà ́ ́ katún wà lí èérin wan. ⁶ Yèé Jesúù wí f́ an ní: "Wòm nìí" ́, à tì l'éyìn krìkrì, shí à shubú. ⁷ Jesúù ré bèrè ná an ní: «Lèé è wà wò le?» Shí à d́wùn f́ u ní: «Jesúù ti Nasaréti ́ àá wà wò ni.» ⁸ Shí Jesúù gbowùn f́ an ní: «Ǹ ti wí u f́ íín ní wòm ni. Báni, bójí wòm ján è wà wò ni, e j̀ó ɔni yèé b̀ an ́, shí ká lo.» ⁹ Ó wí béeé torí ìyìn yèé ó wí wáa lo ́ kó she. Ùun nìí jí: «Òkàn lí èérin ɔni yèé ò mú b̀ úm l'ówó an ́ kò nù» è. ¹⁰ L'írè yèénì ́, Simóð Piyéè baní idà kàn si, shí ó kp̀ ́ f̀dá, shí ó fu fá etí òtán ìbèlìshé ɔrè àgbà ́ kóò. Orúko ìbèlìshé ́ èè jí Malikúsi. ¹¹ Àmá Jesúù wí f́ Piyéè ní: «Mú idà ε b̀ lí àk̀ è. Éε jí ò déní mà n k̀ àdùgbá ɔkp̀ yèé Iba ùúm f́ um ́ múmu ní?»

À gbé Jesúù lo l'íwájú Ánà

¹² L'íbè ́, śja àan ́ gbo ògán wan gbo káná ashólé isin Jùú an ́ na ́wó te Jesúù, shí à mú dè. ¹³ À kpàshè gbé u lo líti Ánà, àna^q Kayífù yèé jí ́rè àgbà l'ódún yè è. ¹⁴ Kayífù ́ ko ti wí fí Jùú an ní: "Bójí òniyàn òbú kú l'ériwo aro ́, ε kó sà̀n ́o."

Piyèè sé ní ùun kò ma Jesúù

(Matièè 26.69-70, Màákì 14.66-68, Lùúkì 22.55-57)

¹⁵ Simódò Piyèè gbo ́ma èyìn òmírìn gbo-ó tìná Jesúù. Shí yèé ́ma èyìn ́ jí òniyàn míma fí ́rè àgbà ́, ó wò lí àkpàtá ́rè àgbà ́ ùungbo Jesúù gbo.

¹⁶ Shí Piyèè yè dóro l'óde l'órùn aunkpànnà ́gbà ́. L'íbè ́, ́ma èyìn ́ yèé jí òniyàn míma fí ́rè àgbà ́ fùdá wá, shí ó wa wí iyìn fí olobìnrin yèé wà shó aunkpànnà ́, shí ó gbé Piyèè wólé ́. ¹⁷ Shí olobìnrin yèé wà shó aunkpànnà ́ wà wí fí Piyèè ní: «Gbo wò̀ katún o kò shi òkàn lí èérin ́ma èyìn ològbó yèyí an?» Shí Piyèè dáwùn ní: «Gbèè n kò sí lí èérin wan mà!»

¹⁸ Ìbèlìshé an ́ gbo ashólé isin an ́ gbo-ó féná shí à wà yé, torí otútù wà she; Piyèè sè wà l'íbè ùungbo wan gbo, shí ùun katún wà yéná.

Órè àgbà ́ bere iyìn ná Jesúù

(Matièè 26.59-66, Màákì 14.55-64, Lùúkì 22.66-71)

¹⁹ Órè àgbà ́ wà bere iyìn ná Jesúù lítá ́ma èyìn è an káná èkó yèé èè kó òniyàn an è. ²⁰ Shí Jesúù dáwùn fú u ní: «Lí gbaungba ò wí iyìn fí òniyàn kpóó ni, shí l'íre kànjáán ́, màà wà kó òniyàn an lí èkó l'íle ikpàdé Jùú an

^q18.13 Ánà yèé à wà wí iyìn lá bibí ́ jí iba aya Kayífù

kánná l'ílé isin líbi Jùú an kpóó àà kó ara wan jo è. N kò sè wí iyìn kàn lí idúkù rí. ²¹ Ké she shí ò wà bi úm lí iyìn le? Bere iwun yèé n wí an ó ná oni yèé retí um àan ó, torí à ma iwun yèé n wí an è. » ²² Yèé Jesúù wí bée ó, òkàn lí èèrin ashólé isin yèé wà bè an ó dá àbàlá l'idètí è, shí ó ní: «Yebá è sho dáwùn fí òrè àgbà ó nì rè?» ²³ Shí Jesúù gbowùn fú u ní: «Bójí n wí iyìn sélè ni o díye iwun yèé sélè ó fú um. Àmá bójí iwun yèé n wí ó bádé ó, ké she shí ò jù úm le? ²⁴ À de Jesúù si, shí Ànà wí, shí à gbé u lo fí Kayífù òrè àgbà ó bée.

Piyèè ré sé ní ùun kò ma Jesúù

(Matièè 26.71-75, Màákì 14.69-72, Lùúkì 22.58-62)

²⁵ L'irè yèèni ó, Simòò Piyèè yè wà l'íbè, shí ó wà yéná, shí à wí fú u ní: «Gbo wòò katún o kò shi òkàn lí èèrin òma èyìn è an?» Shí Piyèè sé, shí ó ní: «Gbèè n kò sí lí èèrin wan mà!» ²⁶ Ìbèlìshé òrè àgbà ó kàn wà bè, shí ó shòni ija yèé Piyèè fá etí è ó, shí ùun katún ní: «Éè jí n kò rí è l'óko ògbà ó ùungbèègbo ni?» ²⁷ Shí Piyèè ré sé, shí l'ésèkésè ó, àrùkò kàn sè kò.

À gbé Jesúù lo l'íwájú Pilátì

(Matièè 27.1-2, 11-14, Màákì 15.1-5, Lùúkì 23.1-5)

²⁸ Lí àárò kùtùkùtù ó, à fa Jesúù ti l'ílé-e Kayífù lo l'ódi olóri ìkpínlè ó. Jùú an kò jé wòsi l'ódi ó, torí ká ma wáa gbinrínrín l'ójú Olórun, shí ká ku òdún Ìrèkòjá ó l'arì jè. ²⁹ L'íbè ó, Pilátì fùdá wa bá an l'óde, shí ó ní: «Èbi yèésí è wà dá fí ològbó yèyí le?» ³⁰ Shí à dáwùn fú u ní: «Bójí kò she iwun shínshinrìn, àa kò kó gbé u wá féè.» ³¹ Shí Pilátì wí fú an ní: «Ìin katún an e

ko gbé u lo, shí e kèè wíjọ bá u yebá ó ti wà lí òfin ín è.» Shí Jùú án wí fú u ní: «A kò fú ni lí àshẹ, shí àa kó kpa ònìyàn kúkú.»

³² Ó she shí iyìn yèé Jesúù ti wí lá ikú òkún yèé ó láti kú ọ sè she. ³³ L'íbè ọ, Pilátì ré wọ odi ọ lo, ó kpe Jesúù shí ó bèrè ná è ní: «Wòs jí olulú Jùú an rẹ?» ³⁴ Shí Jesúù gbowùn fú u ní: «Wòs katún ján sérè bée nùmí olòmírìn án wí iyìn um fée shí ò gbọ?» ³⁵ Shí Pilátì dájwùn fú u ní: «Báni, Jùú n jé rẹ? Oni ilú ẹ àan kánná ọrè àgbà án gbé ẹ wá fú um ni. Ké ò ko she?» ³⁶ Shí Jesúù gbowùn fú u ní: «Ìjòyè um kò shi ti ayé bibí. Bójí ijòyè úm ti jí ti ayé bibí, irá um àan à ká ti jà l'éríwo ùum torí ká ma mú um bọ l'ósó fí Jùú an. Àmá ijòyè um kò shi ti ayé yèyí.» ³⁷ L'íbè ọ, Pilátì wí fú u ní: «Báni, olulú ò tè rẹ? Shí Jesúù gbowùn fú u ní: «Wòs ní n jí olulú ni. À bí um, shí n wá lí itálè ayé ọ, torí n wáa yìnjárí fí èyító. Oni kpóó yèé èè tìná èyító ọ èè retí um. ³⁸ Shí Pilátì wí fú u ní: «Ké jí èyító ọ le?» Yèé Pilátì bèrè bée ọ, ó ré fùdá kèè bá Jùú an ọ, shí ó wí fú an ní: «Wòm yè n kò rí èbi kàn lá è.»

À débi ikú fí Jesúù

(Matiée 27.15-26, Màákì 15.6-15, Lùúkì 23.13-25)

³⁹ Shí Pilátì ré ní: «Yèé ó ti wà lí ètò, shí màà dá ònikàn kòò lí èwàn fí iín l'ódún Ìrékọjá ọ kànjáán ọ, ó wù ín shí n jòs olulú Jùú an ọ fí iín rẹ?» ⁴⁰ Shí à kan igbe dídá ní: «Láyé! Kó ma jí ùun. Àmá kó jí Barabási.» Barabási àúnkperí ọ ko jí olè.

19

¹ Yèèni ́, Pilátì fú owùn ní ká gbé Jesúù ló, shí ká kèè kpa ú lí ògbàn. ² Shí sọ́ja àan ́ mú egúgú shí à fu wun adó, shí à mú dé fú u, shí à ré mú èwù kpikpa kàn wò fú u. ³ L'íbè ́, àà sómá è, shí àà wí fú u ní: «Áá fu ojúbilé f'ólulú Jùú an!» Shí àà dá àbàlá lí idètí è.

⁴ Pilátì ré fùdá, shí ó wí fí Jùú an ní: «E retí shí e gbó, mà n gbé u wá l'óde fí iín, torí iín katún e mà fòní n kò rí èbi kàn lá è.» ⁵ L'íbè ́, Jesúù sè fùdá, shí ó dé adó elégúgú ́ si, shí ó ré wò èwù kpikpa ́ si. Shí Pilátì wí fú an ní: «Oni ́ nì!» ⁶ Àmá yèè ɔrè àgbà an ́ gbo ashólé isin an ́ gbo-ó rí u ́, à wà dígbè ní: «Kàn ú má egidáàbú! Kàn ú má egidáàbú!» Shí Pilátì wí fú an ní: «Iín katún e gbé u, shí e kèè kàn ú má egidáàbú; torí wòm yè, n kò rí èbi kàn lá è.» ⁷ Shí Jùú án gbowùn fú u ní: «Áá lí òfin kàn, shí l'ónà òfin yèèni ́, ó láti kú, torí èè wà fu ara è fu kpe ɔma ɔlórùn.» ⁸ Yèè Pilátì gbó iyìn yèèni ́, ojo-ó ré she ú gùlé. ⁹ L'íbè ́, ó wò odi ́ ló, shí ó wí fí Jesúù ní: «Bisí ò ti le?» Àmá Jesúù kò dáwùn fú u. ¹⁰ Shí Pilátì wí fú u ní: «Wòm o kò tuntún ná rè? O kò mà fòní n lí àshe yèè mà n yóó fu yan ɔwó lá ε ́ kánná àshe yèè mà n fu kàn é má egidáàbú ́ rè?» ¹¹ Àmá Jesúù gbowùn fú u ní: «È kèè lí àshe kàn lîtà um bí kò jí à fú ε línì ti l'ókè òrun. Iwun yèè sè she shí èshè ɔni yèè mú um b̀ l'ówó fée ́ kpere t̀e ́ nì.»

¹² Ti l'ásìkò yèèni ́, Pilátì wà wò ɔgbán yèè ε kó dá, shí kó fu yan ɔwó lá Jesúù ́, àmá Jùú án kan igbe dídá, shí à ní: «Bójí ò jé yan ɔwó lá è, o kò kó tó jí ija Sesàà ró. Torí ɔni kpóó yèè yò sò ara è di olulú ́ kòòrira Sesàà.»

¹³ Yèè Pilátì gbó bèè ́, ó gbé Jesúù fùdá, shí ó sè kèè jokó lîtà àrìtàn ibi èè

jokó fu déjọ è; àà kpè ibè lí «Ìdì òkúta yèé àà té ọ», shí èè jí Gabatáà lí èdè Ébèrù. ¹⁴ Ọjọ ọ jí ọjọ ìtamára ti ọdún Ìrẹkọjá ọ lí òkàn agogo méjilá ọsán. Shí Pilátì wí fí Jùú an ní: «Olulú iín nì!» ¹⁵ Àmá à kan igbe dídá ní: «Ká kpòkú è! Ká kpòkú è! Ká kàn ú má egìdààbù!» Shí Pilátì wí fú an ní: «Mà n ka kan olulú iín má egìdààbù ni?» Shí ọrè àgbà an ọ gbowùn fú u ní: «Àa kò tó lí olulú kàn kpere Sesàà ró.» ¹⁶ L'íbè ọ, Pilátì jọs Jesúù fú an shí ká kèè kàn ú má egìdààbù, shí à sè gbé u fànà.

À kan Jesúù má egìdààbù

(Matiè 27.32-44, Màákì 15.21-32, Lùúkì 23.26-43)

¹⁷ Jesúù katún ru egìdààbù è, shí ó fùdá kòdò lí èèrin ilú ọ ferí fí ìdì yèé àà kpè lí Kokorogbáko, shí àlàyé è jí Gọligotáà lí èdè Ébèrù è. ¹⁸ L'íbè nìí à kan Jesúù má egìdààbù ùngbo ònìyàn méjì gbo è; ọkàn wà l'ágbè ọtán, shí ọkàn wà l'ágbè ọsìn, shí Jesúù yè wà lí èèrin. ¹⁹ Pilátì ní ká kọ ìgbólówùn kàn an si lá àte ní: «Jesúù ti Nasaréti, olulú Jùú an,» shí ká mú té lá egìdààbù ọ l'ókè. ²⁰ Jùú kpíkọdò ka ìgbólówùn yèé à kọ si àan ọ, torí líbí à kan Jesúù má egìdààbù ọ sómá ilú ọ, shí ìgbólówùn an ọ sè wà lí èdè Ébèrù, èdè Latéèn kánná èdè-e Gèrèkì. ²¹ L'íbè ọ, ọrè àgbà Jùú aán wí fí Pilátì ní: «O kò láti kọ ní: "Olulú Jùú an." Àmá, è sho ti ní: "Ọni yèyí ní ùn jí olulú Jùú an." ²² Shí Pilátì dáwùn ní: «Iwun yèé n kọ ọ, n kọ ú ni.»

²³ Yèé sọja àan ọ kan Jesúù má egìdààbù ọ dábò ọ, à kó ènù è an, shí à kpín u si lí ìdì mírin, shí kúnukún gbé tèè. À ré gbé èwù gúgù yèé a kò kò, shí à wun lí òbù ti l'ókè jálè ọ. ²⁴ Shí sọja àan ọ wí lí èèrin ara wan ní: «Àa kó ma ya ú, àmá àa kó dibò è, shí àa kó ma ti ọni yèé è kó jé è.» Iwun jí

béè, torí iyìn yèé à kò si lí Ìwé Mímá ọ kó she. À kò si ní:

“À kpín ènù um àan lí èérin ara wan,
shí à dibò lá èwù gùgù um^r”

Iwun yèé sọja àan ọ she ọ nì.

²⁵ Ìnà-a Jesùù dóro si líbi à kan Jesùù má egìdáàbù ọ ùungbo ọmanà ìnà è l’òlobìnrin gbo kánná Màrí aya Kolopàsì gbo Màrí ti ilú Magidaláà gbo.

²⁶ Yèé Jesùù rí ìnà è, shí ó ré rí ọma èyìn yèé ó lí ifé fí títí ọ l’ágbè è ọ, ó wí fí ìnà è ní: «Ìnà, ọma èè nì!» ²⁷ Shí ó sè wí fí ọma èyìn ọ ní: «Ìnà è nì!» Shí ti l’írè yèèni ọ, ọma èyìn ọ gbà ú si l’édò è.

Jesùù kú

(Matièè 27.45-56, Màákì 15.33-41, Lùúkì 23.44-49)

²⁸ L’èyìn béè ọ, yèé Jesùù mà ní iwun kpóó tán ọ, torí iwun yèé à kò si lí Ìwé Mímá ọ kó she ọ, ó ní: «Òrùngbin wà gbin úm.» ²⁹ Àmù kàn wà bè, shí ọtí kíkàn kún u, shí à mú èkísà bò l’ótí ọ, shí à mú kàn lá òkpá isópù kàn, shí à nà ú sómá ọrun è. ³⁰ Yèé Jesùù mu ọtí ọ, ó ní: «Iwun kpóó tán lígàyí.» Shí ó deríkodò, shí ó sè kú.

Sọja kàn gú Jesùù lí òshòn l’ágbè

³¹ Yèé ọjọ yè jí ọjọ ìkpilèmá ọ, torí òkú an ká ma gbé lá egìdáàbù l’ọjọ ìmíra ọ, Jùú án kèè bèrè ná Pilátì ní, kó wí shí ká shé esè fú an, shí ká yàn án kòò lá egìdáàbù ọ. Ọjọ ìmíra yèèni ọ sè jí ọjọ lílákún kàn fí Jùú an. ³² L’íbè ọ, sọja àan ọ wá, shí à shé esè fí ọni àkpàshè ọ kánná ọni èkéjì yèé à kàn má

^r19.24 E ka ìwé Orin àan 22.19

egidáàbù gbo Jesúù gbo è. ³³ Yèé à tó lîtà Jesúù ó, à rí ní ó ti kú, shí a kò tó shé esè tèè ró. ³⁴ Àmá, òkàn léerin sọja àan ó gú Jesúù lí òshòn l'ágbè, shí l'ésèkésè ó, èjè gbo omi gbo-ó ro dānu. ³⁵ Oni yèé rí u ó wà yìnjá rí è, shí ijèèrì è sè jí èyító. Ùun katún mà ní ùún wà wí èyító torí ìin katún, e gbàgbó. ³⁶ Lí èyító ó, iwun àan ó jí bée, torí iwun yèé à kò si lí Ìwé Mímá ó kó she. À kò si ní: Òkàn lí èerin ekunkun è an kò kó shé^s. ³⁷ Shí à ré kò si lí Ìwé Mímá ó l'ágbè òmírìn ní: "À ká rí oni yèé à gú lí òshòn è^t."

À ri òkú Jesúù

(Matièè 27.57-61, Màákì 15.42-47, Lùúkì 23.50-56)

³⁸ L'èyìn bée ó, Joséfù ti ìlú Arimatéeè yèé jí òkàn lí èerin òma èyìn Jesúù an lí idúkù, torí ó wà shojo fí Jùú an ó kèè rí Pilátì, shí ó ní kó fú owùn, shí ùun kó kèè gbé òkú Jesúù. Shí Pilátì sè jé, shí Joséfù kèè gbé òkú ó. ³⁹ Nikodémù yèé tó Jesúù ló l'óru l'ójó kàn ó katún ló. Ó baní mírà yèé à rò kpakpò gbo shànmà-shànmà gbo, shí ó wówo tó kilòò ògbàn bée ó wá. ⁴⁰ L'íbè ó, à gbé òkú ó, shí à mú ashò fu dira fú u, shí à sè ré tú àdí elérùn ó dà lá è gégéba ó ti wà lí àshà Jùú an è. ⁴¹ Oko ògbà kàn sómá ibi à kan Jesúù má egidáàbù ó, shí isà tuntun kàn wà bè, shí a kò ri ònikàn línì rí. ⁴² Yèé òjò yèèni ó jí àwòsùn òjò ìmíra ó, shí isà ó kò sè jìná ó, à kèè ri òkú Jesúù línì.

^{19.36} E ka ìwé Ìrìn àjò 12.46 kánná ìwé Orin àan 54.21

Jesúù jí dide kòò lí èérin òkú an

(*Matièè 28.1-10, Màákì 16.1-8, Lùúkì 24.1-12*)

¹ L'ójó òsè lí àárò kùtùkùtù yèè ilè kò má tán ó, Màrí ti ilú Magidaláà lo l'étísà ó, shí ó rí ní à rí òkúta yèè à fu dí ɔrun isà ó kòò. ² L'íbè ó, ó sáré kèè rí Simòò Piyèè gbo ɔma èyìn yèélèè yèè Jesúù lí ìfé fí tíí ó gbo, shí ó wí fú an ní: «À gbé òkú Olúwa kòò l'ísà ó, shí àa kò sè ma líbi à gbé u si è.» ³ Yèè Piyèè gbo ɔma èyìn yèélèè ó gbo gbó bèè ó, à dide, shí à lo l'étísà ó. ⁴ Àan méjì an ó kpóó wà sáré, shí ɔma èyìn yèélèè ó yè sáré kpere Piyèè, shí ó shúwájú è tó l'étísà ó. ⁵ Ó balè, shí ó wà kpalewo inú isà ó lo, shí ó rí ní ashɔ yèè à fu wé òkú ó wà bè. Àmá kò wòsi l'ínú isà ó. ⁶ Shí Simòò Piyèè katún wáa tó, shí ó wòsi l'ínú isà ó, shí ó rí ní ashɔ yèè à fu wé òkú ó wà bè. ⁷ Ó sè rí ashɔ yèè à fu di eríwo fí òkú Jesúù ó. Ashɔ yèèni kò sè sí lí èérin yèélèè an, à kpa ú má si ùun dódó. ⁸ Shí ɔma èyìn yèélèè yèè shúwájú tó l'étísà ó katún wa wòsi l'ínú isà ó, shí ó rí, shí ó sè gbàgbó. ⁹ Lí èyító ó, iwun yèè à kò si lí Ìwé Mímá ó, shí à ní, Jesúù ε kó jí dide kòò lí èérin òkú an ó kò yé an tètè. ¹⁰ L'èyìn bèè ó, ɔma èyìn Jesúù méjì an ó sè fàna ilé.

Jesúù mú ara è díye Màrí ti ilú Magidaláà

(*Màákì 16.9-11*)

¹¹ Shí Màrí dóro l'étísà ó, shí ó wà sɔkún. Shí l'írè yèè ó wà sɔkún ó, ó balè, shí ó wà kpalewo inú isà ó lo, ¹² shí ó rí ìjìshé ìrun méjì. Àan kpóó wɔ èwù

funfun, shí à jokó si líbi à gbé Jesúù té ́. ̀kàn jokó lí ìgbèrí è, shí ̀kàn sè jokó lí ìdèdò esè è. ¹³ Shí ìjìshé òrun àan ́ bèrè ná è ní: «Ìtáshì, ké she shí ò wà sòkún le?» Shí ó dáwùn fú an ní: «À gbé òkú Olúwa ùum lo, shí n kò ma líbi à gbe u si è.» ¹⁴ Yèé ó wí bée ́, ó yín wò, shí ó rí shí Jesúù dóro si, shí kò ko mà ní ùun ni. ¹⁵ Shí Jesúù bèrè ná è ní: «Ìtáshì, ké she shí ò wà sòkún le? Lèé ò ko wà wò?» M̀rí déní oni yèé wà l'òrun oko ̀gbà ́ ni. Shí ó wí fú u ní: «Ològbó, bójí wò ján gbé òkú Olúwa ùum lo ni, o díye líbi ò gbé u si ́ fú um, shí n kèè gbé u.» ¹⁶ Shí Jesúù kpè ú, shí ó ní: «M̀rí!» L'ìbè ́, M̀rí yín wò, shí ó kpe Jesúù lí èdè Ébèrù, shí ó ní: Rábúnì. Àlàyé è nìí jí Olùkó è. ¹⁷ Shí Jesúù wí fú u ní: «Máa fán um bàni, iwun yèé she ́, n kò gu òkè lo l'édò Iba ùum ná. Àmá, o kèè wí fí ̀manà um àan ní: Ǹlòkòd l'édò Iba ùum yèé ré jí Iba ìin katún ́, l'édò ̀lòrun ùum yèé ré jí ̀lòrun ìin katún è. ¹⁸ L'ìbè ́, M̀rí ti ìlú Magidaláa kèè rí ̀ma èyìn Jesúù an ́, shí ó wí fú an ní ùún rí Olúwa. Shí ó sè wí iwun yèé Jesúù wí fú u àan ́ kpóó fú an.

Jesúù mú ara è díye ̀ma èyìn è an

(Matièè 28.16-20, Màákì 16.14-18, Lùúkì 24.36-49)

¹⁹ Lí alé ̀j ̀j òsè òbú yèèni ́, ̀ma èyìn Jesúù an ́ kó ara wan ̀j si l'ínulé kàn, shí à kan èkù dí eríwo, torí à wà shojo fí àgbà-a Jùú an. Shí Jesúù sè wáa bó lí èèrin wan, shí ó wí fú an ní: «Tútù kó wà ùungbo ín gbo.» ²⁰ Yèé ó wí bée ́, ó mú ̀wó è an gbo àgbè è gbo díye án. Yèé ̀ma èyìn è án rí Olúwa ́, à kún fí ayètíté. ²¹ Shí Jesúù ré wí fú an ní: «Tútù kó wà ùungbo ín gbo. Yebá Iba ́ bè úm wá ́, wòm katún, ǹ wà bè ín lòkòd. ²² Yèé ó wí bée ́, ó féfù si l'ítá an, shí ó wí fú an ní: «Èmí Mímá kó dadì si l'ítá iín.» ²³ Bójí

è fu ejó ra ònikàn, à ká fu rà ú, shí bójí è kò sè fu ejó ra ònikàn, a kò kó fu rà ú.»

Jesúù gbo Tòmáà gbo

²⁴ Tòmáà yèé àà ré kpè lí Didímù, shí ó jí òkàn lí èérin jeunkú méjìlá an ó kò sí l'íbè ùungbo wan gbo l'írè yèé Jesúù wá è. ²⁵ Shí òma èyìn yèélèé an ó wí fú u ní: «Àá rí Olúwa.» Àmá Tòmáà dāwùn fú an ní: «Bójí n kò rí àmì òshó an ó lí àtéwó è, shí n mú òmalówó b̀̀ línì, bójí n kò mú òmalówó um b̀̀ l'ágbè è, n kò kó gbàgbó láyé.» ²⁶ D̀̀j́ méj́ l'èyìn b̀̀è ró ó, òma èyìn an ó ré kó ara wan j̀̀ si l'ínulé ó, shí Tòmáà katún wà l'íbè ùungbo wan gbo. À ré kan èkù an ó kpóó si, shí Jesúù sè b́ lí èérin wan, shí ó wí fú an ní: «Tútù kó wà ùungbo ín gbo.» ²⁷ L'èyìn b̀̀è ó, ó wí fí Tòmáà ní: «Na òwó ε wá líbibí, shí o wo òwó um àan. Mú òwó wá, shí o mú b̀̀ l'ágbè um, shí o máa tó ku arìgbàgbó ró, àmá o gbàgbó lígàyí.» ²⁸ L'íbè ó, Tòmáà wí fú u ní: «Olúwa ùum! D̀̀lórùn ùum!» ²⁹ Shí Jesúù wí fú u ní: «Kò jí yèé ò rí um ó she shí ò gbàgbó ni? Àmá ε kó sà̀n fí òni yèé kò rí shí à gbàgbó an è.»

Iwun yèé she shí à kò iwé yèé ó

³⁰ Jesúù ré she iwun bisán kpík̀̀p̀̀d̀̀ l'íshojú òma èyìn è an, shí a kò kò án si lí iwé yèyí. ³¹ Àmá, à kò iwun yèyí an, torí e gbàgbó f̀̀nì Jesúù jí Mèsíyà D̀̀ma D̀̀lórùn ó. Shí bójí è gbàgbó ó, è she sè rí àyè gbà lítá è.

Jesúù mú ara è díye ɔma èyìn è méje l'étídò-o Tiberiádi

¹ L'éyìn béé ɔ́, Jesúù ré mú ara è díye ɔma èyìn è an l'étídò-o Tiberiádi. Yebá ó mú ara è díye gbà ɔ́ nì: ² Simóò Piyéè gbo Tɔmáà yèé àà ré kpè lí Didímù ɔ́ gbo; Natanaéli yèé ti lí ìlú Kanáà lí ìtálè-ε Galíli ɔ́ gbo ɔma Sebedée méjì an ɔ́ gbo kánná ɔma èyìn Jesúù méjì òmírìn án kó ara wan jɔ. ³ Shí Simóò Piyéè wí fú an ní: «Mà n kéé kpèja.» Shí ɔni yèé b̀ an ɔ́ ní: «Àa ε kó tìná ε lo.» L'íbè ɔ́, à fùdá, shí à ẁ l'ókò ojú omi kàn, shí à sè fànà. Àmá l'óru yèénì ɔ́, a kò rí òkàn mú. ⁴ Yèé ilè wà má lèwa ɔ́, Jesúù wáa dóro l'étídò ɔ́, àmá ɔma èyìn an ɔ́ kò mà ní ùun ni. ⁵ Shí Jesúù wà bèrè ná an ní: «ɔma ùum àan, è ka rí eja odé mú ni?» Shí à dáwùn fú u ní: «Húùn, gbéé àa kò rí òkàn mú mà.» ⁶ Shí ó wí fú an ní: «E sɔ okù ìkpèja ɔ́ si l'ágbè òtán ɔkò ojú omi ɔ́, yèénì ɔ́, è she sè mú eja.» Yè ɔ́, à sɔ okù ìkpèja ɔ́, shí ó kó eja gbánwúngbánwún títí shí à kù ú l'árì fà. ⁷ L'íbè ɔ́, ɔma èyìn yèé Jesúù lí ìfé fí títí ɔ́ wí fí Piyéè ní: «Olúwa ni mà!» Yèé Simóò Piyéè gbó ní Olúwa ni ɔ́, ó gbé èwù è ẁ, torí ó ti bó u si l'ílè tètè, shí ó fò jì l'ómi ɔ́, shí ó lo l'édò è. ⁸ ɔma èyìn yèé b̀ an ɔ́ gbé l'ókò ojú omi ɔ́, shí à fa okù ìkpèja ɔ́ yèé eja kún ɔ́ wá lí àtàkè. L'írè yèénì ɔ́, a kò jìnà lá àtàkè ɔ́, à sómá è si fí m̀étrù igboó (200) béé. ⁹ Yèé à dadì ɔ́, à rí shí iná kàn kè si, shí à gbé eja gbo ìkètì gbígbe gbo si lítá è. ¹⁰ Jesúù wí fú an ní: «E mú eja yèé è mú an ɔ́ kàn wá.» ¹¹ L'íbè ɔ́, Simóò Piyéè ré ẁ l'ókò ɔ́, shí ó fa okù ìkpèja ɔ́ wá lí àtàkè, shí eja lílákún lílákún ɔgrú ùunri métèlálélógójì (153) kún u si. Yèé eja ɔ́ na kp̀ tóbéé ɔ́, okù ìkpèja ɔ́ kò ya. ¹² Shí Jesúù wí fú an ní: «E wáa jeun.» ɔma èyìn è an

kàn kò sè yó gbójú bèrè ná è ní: «Lèè ò jé le?» À ti mà f̀ń Olúwa ni.
¹³ L'í b̀è ́, Jesúù s̀è gbé ik̀ètì gbígbe ́, shí ó kpín u fú an, shí ó s̀è ré kpín eja
́ katún fú an. ¹⁴ Aláùnkéta è nìí Jesúù wà mú ara è díye ́ma èyìn è an yèé
ó jí d̀ide kòò lí è̀érin òkú an è.

Jesúù wí fí Piyéè ní kó ró àgùtàn ùun àan

¹⁵ Yèé à jeun dáb̀ò ́, Jesúù bèrè ná Simó̀ò Piyéè ní: «Simó̀ò, ́ma Jàán, ò lí
ífé fú um kpere ́ni yèyí an ni?» Shí Piyéè dáẁùn ní: «Èen Olúwa, ò ka mà
f̀ń ǹ lí ifé fée né! Shí Jesúù wí fú u ní: «Ko ró àgùtàn um àan.» ¹⁶ Ó ré bèrè
ná è l'áláùnkéjì ní: «Simó̀ò, ́ma Jàán, ò ka lí ifé fú um ni?» Shí Piyéè ní:
«Èen, Olúwa, ò mà f̀ń ǹ lí ifé fée.» Shí Jesúù wí fú u ní: «Ko ró àgùtàn um
àan.» ¹⁷ Shí Jesúù ré bèrè ná è l'áláùnkéta ní: «Simó̀ò, ́ma Jàán, ò ka lí ifé fú
um ni?» L'í b̀è ́, ara-á kú Piyéè, torí gbà méta nìí Jesúù bèrè ná è ní ó lí ifé fí
ùun è nù? Shí ó wí fí Jesúù ní: «Olúwa, ò ma iwun kpóó. Ò mà f̀ń ǹ lí ifé
fée.» Shí Jesúù wí fú u ní: «Ko ró àgùtàn um àan.» ¹⁸ Lí èyító ́, ǹ wí u fée,
l'irè yèé ò wà l'ómàshó ́, wòò katún èè mú ògè ε dì, shí èè lo líbi-í wù é ́ ni.
Àmá, l'irè yèé è sho wáa gbárigbó ́, è sho wà gbé ́wó l'ókè, shí olòmírìn
nìí ε kó wà mú ògè ε dì fée, shí ε kó wà fà é lo líbi kò wù é è.» ¹⁹ Jesúù wí
ìyìn yèèni an, shí kó mú ikú òkún yèé Piyéè ε kó kú, shí kó fu yin ̀lórùn lí
ògo ́ díye ni. Yèé ó wí b̀èè ́, ó wí fí Piyéè ní: «Tiná um.»

Jesúù gbo ́ma èyìn è yèé ó lí ifé fí tíí ́ gbo

²⁰ L'í b̀è ́, Piyéè yín wo èyìn, shí ó rí shí ́ma èyìn yèé Jesúù lí ifé fí tíí ́
rìn lèwa. ́ma èyìn ́ nìí shé l'ágbèkàn, shí ó bèrè ná Olúwa ní, lèè jí ́ni yèé
wà wò kó tà ú ́ nù è. ²¹ Yèé Piyéè rí u ́, ó bèrè ná Jesúù ní: «Olúwa, shí

ùun yè ko fe, básí ε kó ti jé gbà fú u?»²² Shí Jesúù wí fú u ní: «Bójí ò wà wò shí kó wà l'áyè tí tí d'irè yèè mà n réwá ́, ké kàn é si línì le? Wòò yè, o tìná um kálò.»²³ Ìyìn yèèni yèè Jesúù wí ́ she shí ɔmanà án kàn wíwí ní ɔma èyìn yèèni ́ kò kó kú. Lí èyító ́, Jesúù kò ní kò kó kú, àmá ó ní, bójí ùún wà wò shí kó wà l'áyè tí tí d'irè yèè ùun ε kó réwá ́, ké kàn ú si línì nù.

²⁴ ɔma èyìn yèèni ́ nìí wà yìnjárí iwun yè an, shí ó sè kò án è; shí àá sè mà ní ìjéèrí è jí èyító.

²⁵ Jesúù ré she iwun òmírìn an kpíkò, shí bójí à ká kò án òkàn l'èyìn òkàn, ó dá um l'ójú ní ìtálè ayé ́ kpóó kò kó yò baní ìwé yèè à ká kò àan è.